

AZERBAJCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAJCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA MERKEZİ

Elyazması hukukunda

Meherremli Elçin Mehemmedeli

“Gencenin turizm potansiyeli ve analizi”

Konusunda

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İhtisasın şifresi ve adı:

060803 “Turizm ve Otelçilik”

İhtisaslaşma:

“Turizm işi”

Tez Danışmanı:

Yüksek Lisans Programının Rehberi:

Doç.Dr.Rahman Safarov

Doç.Dr. Kadir Bayramli Nezir

Kafedra müdiri evezı:

Ögr.Gör.Aliyev Yusif Nadim

BAKÜ - 2018

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA MERKEZİ

“GENCENİN TURİZM POTANSİYELİ VE
ANALİZİ”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
MEHERREMLİ ELÇİN

Danışman
Doç. Dr. Rahman Safarov

BAKÜ - 2018

ÖZET

Azerbaycan, turizm sanayisinin gelişimi için verimli kaynaklara maliktir. Bu, her şeyden evvel, çok olumlu bir ekonomik-coğrafi konumdur. Öyle ki, Azerbaycan iki dünya siviliziyasının kavşağında Transkafkasya ulaşım aralığının ortasında bulunmaktadır ki, tüm altyapı-Avrupa'yı Kafkasya ve Orta Asya devletleri ile birleştirmiş hava ve deniz taşımacılığı, karayolu otomobil ve ulaşım yolları buradan geçmektedir.

86.6 bin. km² toprak ve 10 milyonluk nüfusa sahip Azerbaycan Cumhuriyeti, eşsiz doğal ve iklimsel özelliklere sahip bir ülkedir.

Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın gururla yükselen zirveleri, Büyük Kafkasya'nın güney eteklerinden akan nehirler, çoklu şelaleler, billur gibi şeffaf Göy-Göl Maral gölün turkuaz yüzeyi, Kobustanın katı ve aynı zamanda manzaralı çamur volkanları, Abşeron ve Nabran bölgesinin tedavi için mühim narin kumsalları Azerbaycan'ın zengin turizm potansiyelinin önemli bir bileşenidir.

Deniz seviyesinden 400-450 m yüksekliğinde bulunan Gence şehri, Kur-Araz ovasında Gence-Kazah ovasında Küçük Kafkasya'nın kuzeydoğu eteklerinde, başkent Bakü'nün 375 km batısında Azerbaycan'ın batı kesiminde yer almaktadır.. Manila Uygarlığının en eski bölgelerinden biri, Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçası olan Gence'nin tarihi bölgesidir. Bilimsel ve arkeolojik araştırmalar, Gence'nin sadece Azerbaycan'da değil tüm Doğu'da bilim ve kültürün beşiği arasında olduğunu kanıtlamaktadır.

Gencenin doğal coğrafi koşulları, bol yemyeşil nehirler, verimli topraklar, zengin cevher, yakıt, işçilik ve yapım, boyama tesisleri ve doğal mağaraları renklendirmek için kullanılan orman malzemeleri, Neolitik Çağ'da ilk insanlara bu bölgede hayatta kalmalarını sağladı. Ciddi bir coğrafyacı Strabo, MS 1. yüzyılda Gence hakkında yazdı: "Bir

kez dikilen toprak, kökleri olmayan bir ağaç yetiştirmek üzere bile ilk kez iki ya da üç kez bar veriyor, nehirlerin ve diğer suların tüm ovaları Babil ve Mısırdan iyi sulanır, bunun sonucunda çayırlar doludur. Hava da oradan daha temiz.

Bu çalışmada söz konusu meseleler araştırılmış, Azerbaycan ve Gencenin coğrafi konum ve turizm potansiyellerinin analizlerine yol verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gence, Azerbaycan, turizm, Ulusal anıt, ulaşım yolları, İmamzade, Nizami türbesi, Gence kültürü, turizm geliştirme, Göygöl

ABSTRACT

Azerbaijan has rich resources for the development of the tourism industry. This is, above all, a very positive economic-geographical location. Thus, Azerbaijan is at the crossroads of the two world communities in the middle of the Transcaucasia transport corridor, where the entire infrastructure - air and sea transport, road car and transportation roads connecting Europe with the Caucasus and Central Asian countries passes through here.

86.6 thousand km. km of land and a population of 9 million people, Azerbaijan Republic is a country with unique natural and climatic characteristics.

The turquoise surface of the clear Göy-Göl Maral lake like crystal, the hard-boiled mud volcanoes of Kovustan's hard and at the same time, the rare gorges of Lenkeran, the treatment of Absheron and the Nabran region important delicate beaches are an important component of the rich tourism potential of Azerbaijan.

Located at 400-450 m above sea level, Gence city is located in the western part of Azerbaijan, 375 km west of the capital city Baku, on the northeastern skirts of Lesser Caucasus in the Gence-Kazah rubble in the Kur-Araz rubble. One of the oldest regions of Manila Civilization, is an inseparable part of the historical region of Gence. Scientific and archaeological research proves that Gence is not only in Azerbaijan but also in the whole of the East, between science and culture.

Forest materials used to color the natural geographical conditions of the Ganges, abundant green rivers, fertile lands, rich ore, fuel, labor and construction, painting facilities and natural caves helped the first people to survive in this area in the Neolithic Age. Strabo, a serious geographer, wrote about fertility in Albanian lands, including Gence in

the 1st century AD: "The first planted barn was barricaded twice or three times for the first time to grow a tree without roots, and all the plains of the rivers and other waters were Babylon It is well watered from the corn, resulting in meadows and the air is cleaner.

In this study, the related issues were researched and the analysis of geographical location and tourism potentials of Azerbaijan and Gecen were given.

Keywords: Gence, Azerbaijan, tourism, National monument, transportation roads, Imamzade, Nizami tomb, Gence culture, tourism development, Göygöl

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
GİRİŞ	1

I BÖLÜM.

AZERBAYCAN'DA TURİZMİN GELİŞİMİNİ GEREKTİREN ÖZELLİKLER

1.1. AZERBAYCAN'IN TURİZM POTENSİYELİ	5
1.1.1.Coğrafi konum	5
1.1.2.Turizm etkinlikleri	8
1.1.3. Turistik kamp ve tesisler	10
1.1.4.Turizm merkezleri ve turistik yollar	12
1.2. MODERN AZERBAYCAN'DA ULUSAL TURİZM POLİTİKASI	14
1.2.1.Ulusal turizm politikası	17
1.2.2. Turizm Politikası: Azerbaycan Gerçeğinin tebliği ve İnsan Haklarının Korunması.....	20
1.3. AZƏRBAYCAN'DA TURİZMİN BÖLGELER ÜZERE YERLEŞİMİ	22

II BÖLÜM

GENCE BÖLGESİNİN TURİZMİNİN ÇAĞDAŞ DURUMUNUN ANALİZİ

2.1.GENCE BÖLGESİ	36
2.1.1.Coğrafyası	36
2.1.2.Turizm ve alış-veriş	38
2.2.GENCE'DE TURİZMİN GELİŞİM SORUNLARI	40
2.3. GENCE'NİN TURİZM HİZMETLERİ	42
2.3.1. Genel turizm hizmetleri	42

2.3.2. Turizm işletmeleri.....	46
--------------------------------	----

III BÖLÜM

GENCE BÖLGESİNİN TURİZM POTANSİYELİ VE ONUN

ANALİZİ

3.1. GENCE'DE TURİZMİN GELİŞİMİNİ GEREKTİREN TEMEL FAKTÖRLER	50
3.1.1.Mimari yapılar	50
3.1.2.Kültürü	58
3.1.3.Ulaşım yolları	60
3.2. GENCE'DE TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ OLANAKLARI	68
SONUÇ	75
ANKET.....	78
KAYNAKLAR.....	80

GİRİŞ

86.6 bin km² toprak ve 10 milyonluk nüfusa sahip Azerbaycan Cumhuriyeti, eşsiz doğal ve iklimsel özelliklere sahip bir ülkedir.

Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın gururla yükselen zirveleri, Büyük Kafkasya'nın güney eteklerinden akan ırmaklar, birçok şelaleler, billur gibi şeffaf Göy-Göl Maral gölün turkuaz yüzeyi, Kobustanın sert ve aynı zamanda manzaralı çamur volkanları, Lenkeranın nadir korukları, Abşeron ve Nabran bölgesinin tedavi önemli narin kumsalları Azerbaycan'ın zengin turizm potansiyelinin önemli bir bileşenidir.

Gezegemimizin 11 iklim bölgesinin 9'unun Azerbaycan'daki bu bölgede var olduğu iyi bilinmektedir.. Son 13 milyon yılda, dünyada yaşanan röylef ve iklim değişikliklerine duruş getirmiş Eldar çamı yalnız Azerbaycan'ın doğal ortamında muhafaza edilip saklanmıştır.

Devletimizin hayvan krallığı oldukça renklidir. Azerbaycan'da 12.000'in üzerinde omurgasız hayvan var. Bunların arasında ceylan, muflon, Kafkas dağ keçisi, leopar, ayı vb. İşte kuşların nadir türleri.

Azerbaycan'da 1.200'den fazla büyük ölçekli nehir akışı var. Dağlardan akan birçok nehir görkemli şelale oluşturur. Dağlık yerlerde ve Arandaki mevcut göller, Azerbaycan toprağının asıl süsü ve bu göllerin en güzeli Göy-Göl ve Maral göldür.

Dünyada meşhur "Karlovi Vari" sularından hiç de geri kalmayan isti ve mineral bulaklar- Bademli, Turşsu, İstisu büyük ekonomik-tedavi önem taşır.

Doğal çamur, pnömoni, sinir sistemi ve diğer hastalıkların tedavisinde etkin olarak kullanılarak 100 yıldan fazla bir süredir kullanılmaktadır. Bunların arasında Naftalan'ın iyileştirici yağı özel bir yere sahiptir.

Azerbaycan'a güneşli bir ülke deniyor. Yılın güneşli günlerine göre cumhuriyet İtalya, İspanya ve Yunanistan ile karşılaştırılabilir. Azerbaycan topraklarından 825 km uzunluğundaki Hazar sahilinin eğlence alanına dönüşümü için her türlü ön şart bulunmaktadır. Absheron yarımadasındaki eşsiz kumsallar turistler arasında büyük ilgi kazandı. Aynı zamanda Cumhuriyet'in kuzeydoğu kıyısında, Yaka-Kütahya bölgesi plajlarının (Bakü'den 220 km) sahil şeridine doğrudan dönen yemyeşil ormanlar turistleri çekmektedir.

Cumhuriyetimizdeki plaj sezonu eylül ayı sonuna kadar devam ediyor. Yaz aylarında su sıcaklığı +24 +26 C'dir..

Ülkemizde turizmin kuruluşlarının gelişmesi için daha önemli nokta Azerbaycan halkının samimiyeti, geleneksel misafirperverliğidir.

Deniz seviyesinden 400-450 m yüksekliğinde bulunan Gence şehri, Kur-Araz ovasında Gence-Kazah ovasında Küçük Kafkasya'nın kuzeydoğu eteklerinde, başkent Bakü'nün 375 km batısında Azerbaycan'ın batı kesiminde yer almaktadır.. Manila Uygarlığının en eski bölgelerinden biri, Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçası olan Gence'nin tarihi bölgesidir. Bilimsel ve arkeolojik araştırmalar, Gence'nin sadece Azerbaycan'da değil tüm Doğu'da bilim ve kültürün beşiği arasında olduğunu kanıtlamaktadır.

Gencenin doğal coğrafi koşulları, bol yemyeşil nehirler, verimli topraklar, zengin cevher, yakıt, işçilik ve yapım, boyama tesisleri ve doğal mağaraları renklendirmek için kullanılan orman malzemeleri, Neolitik Çağ'da ilk insanlara bu bölgede hayatta kalmalarını sağladı. Ciddi bir coğrafyacı Strabo, MS 1. yüzyılda Gence hakkında yazdı: "Bir kez dikilen toprak, kökleri olmayan bir ağaç yetiştirmek üzere bile ilk kez iki ya da üç kez bar veriyor, nehirlerin ve diğer suların tüm ovaları

Babil ve Mısırdan iyi sulanır, bunun sonucunda çayırlar doludur. Hava da oradan daha temiz.

Akan Kur toprak verimliliğini artırır. Üzüm asmaları beş yılda bir kesilir. Yeni asmalar artık ikinci yıldan bar getirirler, boy atmışları ise o kadar bar verirler ki, onun büyük bir kısmı asmanın üzerinde kalır. Aynı şekilde hem ev hem de vahşi hayvanlar iyi bir üne sahiptir. Muhteşem Kur Araz akarsu boyunca birçok büyük ve küçük balık getiriyor. Etrafına dolaşır ve Hazar Denizi'ne dökülür. Yörelere tahıl, üzüm, yağ, tuz, ipek ve pamukla doludur; zeytin ağaçlarının hiçbir hesabı yoktur; altın, gümüş, bakır ve sarı tütsü dağlarında vardır. Yırtıcı hayvanlar: aslan, keçi ve kuşlar; kartallar, şahinler ve onlara benzerler de vardır. "VII yüzyıl tarihçisi Musa Kalankaytuğu Albaniyanı şöyle tarif ediyor:" Arnavutluk'ta artık eski zamanlardan Azerbaycan'ı Gürcistan ve Ön Asya ile birleştiren yol geçirdi. Bu geniş alandaki en güzel şehirlerden biri de Gence'dir. "

Ünlü yazar Ebdür - Rezzaq İsfahani Gencinin sahip olduğu doğal ortamı olumlu değerlendirerek demiştir: "Tüm dünya yüzünde Gence gibi bir şehir görmedim. Cennet renkli, misk kokuludur Gence.. Orada toprak her anda sanki arkasından geliyor, uyanmak istiyor". Kuşkusuz yukarıda belirtilen olgular geniş alanı kapsayan Gencebasar topraklarında şehircilik kültürünün 3000 yıldan fazla bir süreyi kapsadığının bariz örneğidir. Gence şehrinin 3000 yıllık tarihe sahip olmasını gerektiren önemli faktörlerden biri de bulunduğu coğrafi konumudur. Bugün de Gencenin tarihi-coğrafi ve tutumu denildiğinde Gencebasar arazisi öngörülüyor. Sözü giden toprak tarihin çeşitli dönemlerinde, merkezi Gence şehri olmakla Gence-Karabağ beylerbeyliyi, Yelizavetpol kuberniyası, Gencebasar adlandırılmıştır. Tarihimizin şimdiki döneminde de Gence şehrinin tarihi arazisi Gence-

Kazah ekonomik bölgesi veya Batı bölgesi olarak adlandırılmaktadır. Adı geçen arazi Ağstafa, Daşkesen, Gedebeý, Goranboy, Göygöl, Kazah, Samuh, Tovuz idari bölgelerini, Gence ve Naftalan gibi şehirleri kapsamaktadır.

Gence'de yeni turizm tesislerinin açılması, tarihi anıt ve binaların restorasyonu, yeni dinlenme mekanlarının inşa ederek hizmete verilmesi Gencenin yeni çehrede güzel görüntüsü turistlerin ilgisini çekmiştir.

Çalışma Giriş, 3 bölüm, sonuç ve kaynakçadan oluşmaktadır. Birinci bölümde Azerbaycan'ın turizm potansiyelinin tarihsel yaklaşım incelenmiş, modern Azerbaycan'da ulusal turizm politikası gözler önüne serilmiştir. Azerbaycan'da turizmin bölgeler üzere yerleşimi faktörleri üzerinde durulmaya çalışılmışdır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise Gence bölgesinin turizminin Çağdaş durumun analizine tesir eden faktörler üzerinde durulmaya çalışılmışdır. Bu bölümde aynı zamanda Gence'de turizmin gelişim sorunları, Gence'nin turizm hizmetleri, Genel turizm hizmetleri, Turizm işletmeleri araştırma mevzumuz oldu.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde en çok Gence bölgesinin turizm potansiyeli ve onun analizi göz önüne konunmuştur. Gence'de turizmin gelişimini gerektiren temel faktörler, Gence'de turizmin geliştirilmesi olanakları protokollerin analizine değinmiştir.

Sonuçda her bölmede değindiğimiz konuların sorularını toplayıp belli bir kanaata gelinmiştir.

I BÖLÜM.

AZERBAYCAN'DA TURİZMİN GELİŞİMİNİ GEREKTİREN ÖZELLİKLER

1.1. AZERBAYCAN'IN TURİZM POTENSİYELİ

1.1.1.Coğrafi konum

Azerbaycan, turizm endüstrisinin gelişimi için zengin kaynaklara sahiptir. Bu, her şeyden önce, çok olumlu bir ekonomik-coğrafi konumdur. Öyle ki, Azerbaycan iki dünya siviliziyasının kavşağında Transkafkasya ulaşım aralığının ortasında bulunmaktadır ki, tüm altyapı-Avrupa'yı Kafkasya ve Orta Asya devletleri ile birleştiren hava ve deniz taşımacılığı, karayolu otomobil ve ulaşım yolları buradan geçmektedir.

86.6 bin km² toprak ve 10 milyonluk nüfusa sahip Azerbaycan Cumhuriyeti, eşsiz doğal ve iklimsel özelliklere sahip bir ülkedir.

Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın gururla yükselen zirveleri, Büyük Kafkasya'nın güney eteklerinden akan nehirler, çoklu şelaleler, billur gibi şeffaf Göy-Göl Maral gölün turkuaz yüzeyi, Kobustanın katı ve aynı zamanda manzaralı çamur volkanları, Lenkeranın nadir korukları, Abşeron ve Nabran bölgesinin tedavi önemli narin kumsalları Azerbaycan'ın zengin turizm potansiyelinin önemli bir bileşenidir.

Gezegemimizin 11 iklim bölgesinin 9'unun Azerbaycan'daki bu bölgede var olduğu iyi bilinmektedir. Dünyanın florası, turistlerin parlaklığı ve çeşitliliği ile hayranlık uyandırıyor. İşte hemen hemen tüm Kafkas bitki türleridir. Son 13 milyon yılda, dünyada yaşanan röylef ve iklim değişikliklerine duruş getirmiş Eldar çamı yalnız Azerbaycan'ın doğal ortamında muhafaza edilip saklanmıştır.

Ülkemizin hayvan çeşidi oldukça renklidir. Azerbaycan'da 12.000'in üzerinde omurgasız hayvan var. Bunların arasında bal geyiği,

ceylan, muflon, Kafkas dağ keçisi, leopar, ayı vb. nadir türlerden sayılmaktadır.

Azerbaycan'da 1.200'den fazla büyük ölçekli nehir akışı var. Dağlardan akan birçok nehir görkemli şelale oluşturur. Dağlık yerlerde ve Arandaki hazırki göller, ülkenin toprağının esas süsü ve bu göllerin en güzeli Göy-Göl ve Maral göldür. [2, s.15]

Dünyada tanınmış "Karlovi Vari" sularından hiç de geri kalmayan isti ve mineral bulaklar- Bademli, Turşsu, İstisu büyük ekonomik-tedavi önem taşır.

Doğal çamur, pnömoni, sinir sistemi ve başka hastalıkların tedavisinde etkin olarak kullanılarak 100 yıldan fazla bir süredir kullanılmaktadır. Bunların arasında Naftalan'ın iyileştirici yağı özel bir yere sahiptir.

Azerbaycan'a güneşli bir ülke deniyor. Yılın güneşli gün sayısına göre, Cumhuriyet İtalya, İspanya ve Yunanistan ile kıyaslanabilir. Ülkemizin arazisi boyu 825 km uzanan Hazar'ın deniz sahillerinin başdan başa dinlenme bölgesine çevrilmesi için her türlü ön şartlar var. Abşeron yarımadasının Bakü çevresindeki eşsiz kumsal plajları dünyada gezginler arasında geniş çöhret kazanmıştır. Aynı zamanda Cumhuriyetin kuzeydoğu kıyısında, Yalama bölgesi plajları (Bakü'den 220 km uzakta) doğrudan sahil şeridinde biten enli yapraklı ormanlar kendisinin katılığı ile turistleri çekmektedir.

Cumhuriyetimizdeki plaj mevsimi Eylül sonunadek devam ediyor. Yaz aylarında su sıcaklığı +24 +26 C dir.

Ülkemizde turizmin kuruluşlarının gelişmesi için daha önemli bir nokta Azerbaycan halkının samimiyeti, geleneksel misafirperverliğidir.[53]

Azerbaycan zengin tarihi ve antik kültüre sahip bir ülkedir. Ülkemizde 6.000'den fazla tarihi ve mimari eser bulunmaktadır. Bu abidelere misal olarak, iptidai insanların Kobustan mağaralarındaki (Bakü'den 60 km batısında) kaya çizimlerini, İslam'a kadarki dönemin tören tikilileri- ateşperestlik tapınaklarını, kulelerini, dağların zirvesindeki kilselelerini ve ibadetgahlarını, muhteşem kale duvarlarını ve kuleleri gibi geniş kervansarayları, İslam kültürü döneminin büyük saraylar, anıt törenler ve diğer binalar. Ortaçağın anıtsal yapıları, İpek Yolu yürüyüşünde anıt mezarlar tarafından temsil edildi. Örneğin: Kobustan ilçesinin yönetim merkezi olan Mereze kasabası yakınlarında, Diribaba türbesi (XV yüzyıl), Şamahı ilçesinde Yedi Gümbez türbeler kompleksi (XVIII yy), bölgenin Kelaxana köyünde serdabeler (XVII yüzyıl), 1457 yılında inşa edilmiş Şeyh Dursun türbesi, İsmayılı ilinin Hezre köyünde türbeler kompleksi (XV-XVI yüzyıllar), Kazak ilinin Poylu köyünde türbeler kompleksi (XIX yüzyıl), Gence'de İmamzade türbesi (XVII-XIX yüzyıllar) kompleksi buna parlak bir örnek olabilir.

Azerbaycan'ın zengin turizm kaynaklarını analiz ettiğinde anlaşılıyor ki, ülkemizde özellikle yakın gelecekte aşağıdaki turizm türlerini geliştirmek mümkündür:

- ✓ Dağ kayak turizmi
- ✓ Golf turizmi
- ✓ Tıbbi-balneolojik turizm
- ✓ İxırotirik turizm (balıkçılık turizmi)
- ✓ Kuş Balıkçılığı turizmi (kuşlar gelişimi ile ilgili turizm)

Bilimsel turizm (bilimsel-sualtı gözlemleri, nadir denizel flora ve fauna ile aşinalık, bilimsel ve volkanolojik turlar)

Kongre turizmi

- ✓ Spellotourism (mağara turizmi)
- ✓ Etnografik turizm (farklı halkların kültürü ve yaşamı ile tanışıklık)
- ✓ Av turizmi-Safari turları
- ✓ Rafting turları (yeraltı dağ nehirlerinde kayıkla gezinme)

1.1.2.Turizm etkinlikleri

Azerbaycan'da, turizm sektöründeki faaliyetler seneler geçdikçe gerilemeler göstermiştir. Bunda devletin içinde bulunduğu muharebe durumu rol oynamaktadır. Lakin son zamanlarda turizm sektöründe azda olsa bir canlılık yaşanmaktadır.

Burada turizm faaliyetleri n çok dinlenmeye yönelik olmuş Hazar Denizi sahilleri ile kaplıcaların olduğu yerleri içine almaktadır. Bu vaziyetde rekreasyona dayalı iç turizmin üstün olduğu ve kıyı-deniz turizmi ve kaplıca turizminin yaygınlık elde ettiğini söyleyebiliriz. Ayrıca Azerbaycan'ın yüksek rölyefinde birtakım dağlık alanlar dağ ile av turizmi bakımından yüksek potansiyele maliktir. Azerbaycandaki bu turizm faaliyetlerini organizeli bir şekilde izah etmek için aşağıdaki alt başlıklar sayesinde konuyu değerlendirebiliriz.

Tatil Turizmi: Kış ile yaz turizmi çerçevesi içerisinde ülkemizde tatil yapılabilecek bir çok yer bulunmaktadır. Buralarda lüzumlu spor tesisleri, dinlenme yerleri yaratılmaya başlanmıştır. Azerbaycanda özellikle, Zagatala, Şeki, Gebele, İsmayılı, Kuba, Gence, Kazah, Lenkaran ve Astara bölgeleri yaz aylarında tatil yapmaya en uygun yerlerdir. Lakin bu bölgelerin turizm potansiyeli, hazırki tesislerin elden geçmeyi ve yeni turizm düşergelerinin yapılmasıyla daha da arttı-

rılabilir.[1]

Plaj Turizmi: Bilindiği gibi, Azerbaycan'ın doğusu tamamıyla Hazar Denizi ile (825 km'lik kıyı şeridi ile) ehatelidir. Bu sebepten dedevletin, plaj turizmi yüksek potansiyele maliktir ve yerli turistlerde yaz aylarında tatil etmek için buraları istemektetir. En çok da Bilgeh ile civarının kilometrelerce uzayan plajları mevcuttur. Bu plaj yerlerinin varlığı, Azerbaycan'ın turizm potansiyeline yüksek bir katkı sağlayacaktır.

Dağ ve Av Turizmi: Azerbaycanın yüksek rölyefinde birtakım dağlık araziler (Guba- Haçmaz, Şeki-Zagatala, Dağlık Karabağ, Nahçıvan yöreleri gibi) dağ ile av turizmi bakımından yüksek potansiyele maliktir. Böyleki Sovyetler Birliği döneminde "Intourist" turizm teşkilatı, batılı devletlere, av turizmi mevzusunda Azerbaycan dağlarında değişik turlar düzenlenmekteydi. Şimdi de bu dağlık arazilerde zengin ormanlar, gerek av hayvanları gerekse doğal güzellikleri ve saf havasıyla değerlendirilmeyi beklemektedir. [1, s.65]

Hatta ülkede evcil ve yabancı olmak üzere tam olarak 97 nev memeli hayvan, 346 nev kuş ve 95 nev balık mevcuttur (Budagov ve Apoyev, 1991). Av tüfeği kullanmak ruhsata bağlıdır ve her tüfek sahibi avcılar cemiyetine üye olmak mecburiyetindedir. Organizasyon ve lüzumlu kanuni altyapının yoksulluğundan av turizmi çok da gelişmemiştir.

Yayla Turizmi: Ülkemiz dünyada var olan 11 iklim tipinden 9'una maliktir. Kutup ve ekvator iklimleri dışında başka bütün ılıman iklim şartları ülkede yıl boyu yaşanmaktadır. Böylelikle her mevsim ile yerin kendine ait özelliklerine göre yayla ile dağ turizmini geliştirmek için şartlar bir hayli elverişlidir. Azerbaycan'da yayla turizmi üzere en yararlı yörelere, Zagatala meşelikleri, Şeki gelirsın görürsün kalası, Guba

meşelikleri, İsmayılı (Lahıç), Gebele, Ağdaş ormanları, Gence, Hacıkent ile Göygöl örnek gösterilebilir.

Kaplıca ve Sağlık Turizmi: Azerbaycan'da 1000e dek mineral su mevcuttur. En çok da "Naftalan" adlandırılan ve dünyada yalnız Azerbaycan'da var olan petrol karışımı çamursu ilk önce sinir sistemi olmak üzere deri, cilt, kadın hastalıkları ve daha çoklu hastalığa iyi gelmektedir. Öte taraftan, Azerbaycan'da tedavi nitelikli sanatoryumların çoğu Apşeron Yarımadası'ndadır. Bu sanatoryumlarda tam olarak yatak sayısı 5.000 civarındadır.[2, s.24]

Kültür Turizmi: Azerbaycan, kültür turizminin uygulanabileceği kıymetli kültürel varlıklara ve tarihsel eserlere malik bir devlettir. Lakin ülkede birtakım müzeler, birkaç prehistorik ve arkeolojik sitlerin ziyareti haricinde, kültürel maksatlı turizm çok gelişmemiştir (TİKA*, 2003). Oysa eski geleneksel dokusuyla şimdi de yaşayan kentleri, el sanatlarıyla meşhur merkezleri, dünyada en eski yerleşme yerlerinden örnekleri, burada bulmak olur.

1.1.3. Turistik kamp ve tesisler

Azerbaycan'da turistler için kurulan kamplar ve tesisler çeşitli bölgelere dağılmış ve ülkeye gelen turistlere konaklama sağlanmıştır.

Turist Kamplar: Azerbaycan'da turistler için kurulan kamplar çeşitli bölgelerde dağıtılıyor. Bunlar arasında; Bakü-Karadağ, Mingeçevir, Hacıkent, Şuşa, Naftalan, Gebele, Zagatala, Lenkaran büyük önem taşımaktadır. Ancak, sadece Yalama'daki düşergeler 1000 yatak kapasitesini geçmektedir.

Azerbaycan'daki ana turizm mevsimi mayıs-ekim ayları arasında en fazla 6 ay sürmektedir. Öte yandan, , Zagatala, Şuşa ve Bakü sakinleri yıl boyunca hizmete açıktır.

Tablo 1. Azerbaycan'daki dinlenme tesis türleri ve kapasiteleri

Tesis Türleri	Tesis	Yatak
<i>Tedavi-Dinlenme Amaçlı Tesisler</i>	48	10.914
<i>Dinlenme Evleri ve Pansiyonlar</i>	13	845
<i>Dinlenme Kampları</i>	27	1461
<i>Turistik Oteller ve Turizm Kampları</i>	10	5004
<i>Toplam</i>	98	18.224

Kaynak: ADİK*, 1999 ve 2005'den yararlanılarak.

Rekreasyon Tesisleri: Azerbaycan'da tam olarak 98 dinlenme tesisi bulunmaktadır ve 1998 itibariyle 18.224 yatak kapasitesine sahiptir. Bunların tesis türlerine göre dağılımı ve yatak sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir..

Azerbaycan'ın rekreasyon potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, ülkenin yılda 1 milyon insanı dinlenme imkanına sahip olabileceği, lakin mevcut tesislerin iyileştirilmeyi ve yenilenmenin gerekli olduğu bildiriliyor.

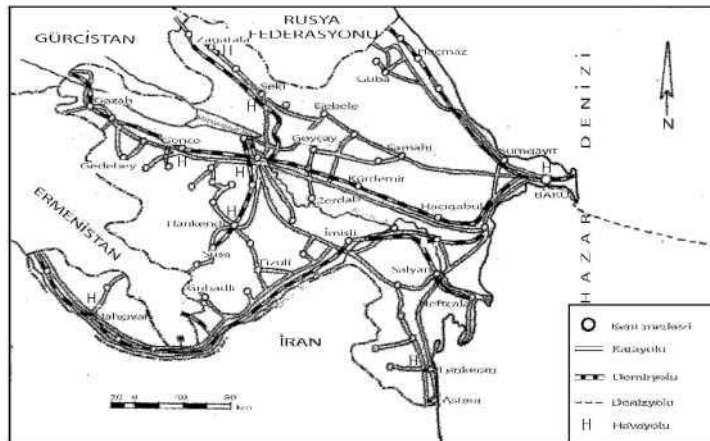
Öte taraftan, ülkemizde turizm ile seyahat faaliyetlerinin organizasyonu, yerli ve yabancı turizm kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Bu amaçla Bakü, Merdekan, Sumgayit, Gence, Mingechevir, Naftalan, Nahçıvan, Beylegan, Eli Bayramlı, Guba, Shamahi vb. bölgelerde turizm danışma büroları kuruldu.

1.1.4. Turizm merkezleri ve turistik yollar

Ülkemizde, başkent Bakü'den başlayarak türlü turizm bölgelerine ulaşılmış yollar, turistik kıymeti olan güzergahları oluşturur ve devlet içi turlarda kullanılır. Bu sebeple özellikle hafta sonları, tatiller ile yaz aylarında sık trafiğe sahne olan söz konusu yollar, yakınındaki ve varılan noktalardaki merkezler kadar ülkede tanınmış ve mühimiyet kazanmıştır. Baküde, bazı turistik yollar ile yakın çevresindeki turistik merkezlerin özellikleri böyledir.

Bakü-Şamahı-Pirgulu: Bu turistik yol, Büyük Kafkasların güneydoğu yamaçlarından geçmekte olup, konaklama yerleri Şamahı'daki turistik otel ile Pirgulu köyündeki ağaç evlerdir. Şamahı, pekçok tarihsel eserlere ve eski yerleşme kalıntılarına malik bir ilçe merkezi olup, yakınındaki Pirgulu ise, bol su rezervleri, yeşil çayırları ile kırsal bir dinlenme yeridir. Astronomi gözlemevi, buraya bir cazibe yaratmıştır. Kış aylarında kar yağışına maruz kalan yöre, kayak yapmaya müsaittir, türlü turlar düzenlenir ve sade dağ evlerinde konaklama edilebilir.

Harita 2. Azerbaycan'ın ana ulaşım yolları

Kaynak: Budagov ve Apoyev, 1991 ve ADGHK*, 2003 den

yararlanılarak

(*ulaşıma kapalı yol).

Bakü-Gence- GöyGöl : Turistlerin bu yolu kullanarak, araziye gezme neen sebeplerinin başında, Gence'nin tarihsel zenginliği kadar, Göy-Göl gölünün mevcudluğu olmuştur. Yakın devirde oluşan bu göl 1566 m yüksekliktedir. 1139 senesinde meydana gelen büyük zelzele, Aksu ırmağına kaya bloklarının düşmesine neden olmuş, dolayısıyla oluşmuş settinin ardında Göy-Göl yaranmıştır (Budagov ve Apoyev, 1991). Bu çevrede, içinde değerli hayvanların (ceylan vb.) sığındığı bir de milli park mevcuttur. Gence'den buraya dönemeçli dağ yoluyla gidilebilir ki, burada küçük bir dinlenme tesisi de vardır.

Bakü-Gebele ve Bakü-Şeki: Büyük Kafkasların güney yamaçlarından geçen turistik yol, bir hatla Gebele'ye, başka hatla da Şeki'ye ulaşımı yapmaktadır. Gebele'nin 20 km haricinde eski Gebele kentinin kale kalıntıları (Kafkas Albaniyası'nın başkentine ait, M.S. 6-7. yüzyıllar),

Anıt mezar ile M.Ö. 1-3. yüzlerce ait mezarlar dikkat çekmektedir. Gebele'de yeni yapılmış çağdaş turistik oteller ile turist kamplarında kalınabilir. Ticaret merkezi sayılan Şeki ise, iklimik bakımdan dinlenme potansiyeli yüksek, kıymetli tarihsel ve kültürel kaynaklara maliktir. Buradaki 2 turistik otel, 1 dinlenme kampı ile sporcuların dinlenme tesisi, konaklama yapılabilecek yerleri yaratır.

Bakü-Guba-Yalama: Samur-Deveci ovası ve Büyük Kafkasların kuzeydoğu eteklerini takip eden bu yol boyunca, hem yarı çöl manzarası, hem de yeşil çayırları gözlemek mümkündür. Turistik yol, bir hatla Guba'ya, başka hatla Yalama'ya ulaşımı sağlar. Guba, 15. asırda bir yerleşim yeri haline gelmiş ve 1744-1789 senelri arasında Guba Hanlığının merkezi olmuştur. Kentteki 19. asır hamamı, cuma mescidi

ve camisi, başka tarihsel camiler ile eski geleneksel evler görülebilecek yerler arasındadır. Kent etrafında mineral su rezervleri bulunur (Koçman ve Diğerleri, 1994, Memmedov ve Rehimov, 2000). Yalama ise Hazar Denizi sahilinde olup, mühim plajları, ormanları ile meşhurdur. Bakü'ye ve deniz kenarına yakınlığından dolayı, en çok gidilen turistik bölgelerden biridir. Turist düşergeleri , gençlik düşergeleri ve bazı kurumların dinlenme tesisleri mevcuttur[2, s.15].

Bakü-Lenkeran-Astara: Esasen Hazar Denizi sahilinden geçen bu turistik yol evvel Lenkaran sonra ise Astara'ya ulaşımı sağlamaktadır. Bu arazi subtropikal iklimi, plajları ile güzel manzaralı siteleri, gelişmiş altyapısı, mineral su rezervleri, gelecek için önem taşıdığından, muasır rekreasyon turizm komplekslerinin daha çok yapılmasına gereksinim duyulmaktadır. Hatta bu bölgenin batısı ile güneybatısında Talış Dağları, doğusunda ise Hazar Denizi ile çevrelenmeyi dolayısıyla mühim turistik bölgelerden biridir. Burada turist düşergeleri, gençlik düşergeleri ve dinlenme tesisleri mevcuttur.

1.2. MODERN AZERBAIJAN'DA ULUSAL TURİZM POLİTİKASI

Azerbaycan Cumhuriyeti'nde turizm politikasının gelişimi ve ülkede insan haklarının korunması yönünde devletin uyguladığı politika alanında elde edilen olumlu sonuçlar meseleye teorik-kavramsal bakış gerektirir. İlk bakışta her iki alan da ayrı ayrı odaklanıyor ancak ülkedeki turizm politikasının gelişimi insan ve sivil haklara uygundur. Yani Azerbaycan'da turizmin gelişmesi sosyoekonomik politikaya destek vermekle aslında insan haklarına gösterilen yüksek ilginin tezahürü olarak hayatımıza girer.

Azerbaycan'da turizm sahəsində Sovyet tecrübəsinin daha ilerici ve modern Avrupa, Batı tecrübəsilə bedel olunması, ölkədə ulusal turizmin gelişmesine ve bu alanda personel potansiyelinin yükseltilmesi amacı ile yüksek eğitimin önceliklerini ve turizm siyasetinin perspektiflerini göstermiş olur. Ulusal turizmin aşağılık derecesi doğadaki eğlenceyle sınırlı değildir. Devlet politikası burada odaklanmalıdır. Turizm Azerbaycan Cumhuriyeti için hem kültürünün, tarihinin, dilinin, ekonomik potansiyelinin tanınması, hem de bu ölkədə insan hak ve özgürlükleri, iç haklarının korunması gibi konulara duyarlı yanaşıldığını gösteren sosyal-siyasi olay gibi de anlaşılabilir.

Demokratik devletlerde turizm politikasının gelişiminden söz ederken unutulmamalıdır ki, o devletlerde insan haklarının gelişim temposu bu konuda ciddi önem taşıyor. İnsan haklarının fonunda, devlet vatandaş haklarının korunmasına sosyal ve hukuki destek vermekle ölkədə stabil gelişmeye imkan vermiş olur. Bu bakımdan sosyal-ekonomik ilerlemenin modern aşamasını yaşayan Azerbaycan Cumhuriyeti'nin son on bir yıl boyunca geçtiği gelişme yolu ölkeye olan turist ilgisini her yıl artırmış, paralel olarak kazanç peşinden Azerbaycan'a gelen emek göçmenlerin sayısında da artış şahit olunmaktadır. Dinamik gelişme yolunu tutmuş Azerbaycan'da milli turizmin genişlemesi için sosyoekonomik refahın, elverişli doğa ve ılımlı iklimin mevcut olması devletin bu imkanlardan maksimum kullanarak bölgelerde yeni turizm komplekslerinin erseye getirilmesine ortam yaratmaktadır. Yüksek eğitim seviyesi, her turistin doğal hakkıdır. Bu hakkın uygulanmasında, ölkeye daha fazla turist çekmek için güzel doğanın olması önemli sayılsa da, bu Devletin insanların haklarının korunması gibi önemli konularda, sosyal hakların korunması ve

güvenliğini sağlama olunması gibi sorunların çözümü daha çok dikkat çeken noktalardandır [2. s.55]

Azerbaycan'da turizm politikasının gelişimi Sovyet sonrası dönemde gelişirken durum da değişti. Azerbaycan'da turizm alanında uluslararası tecrübelerin uygulanması, yabancı uzmanların turizm politikasının geliştirilmesinde düşüncelerinin araştırılması ve insan haklarının bir parçası olan turizme saygı gösterilmesi Azerbaycan'da demokratik ve yasal değerlere büyük önem vermektedir. Ülkedeki sosyal ve siyasi refah, hayatın tüm yönleri ile kültürel alanın gelişimine ve bu açıdan turizm perspektiflerine olumlu bir etki yapmaktadır [5, s.114].

İnsan haklarının korunmasına duyarlı yanaşılan İsviçre, Avusturya, Almanya, Belçika gibi ülkelerde turizm politikasının gelişimi ve yılın tüm mevsimlerinde dinlenmek ve iş imkanlarını değerlendirmek için bu ülkelere yönelen turistlerle birlikte emek göçmenleri bu ülkelerde geri mevcut alanla ilgili maariflenmeye celb olunurlar. Turistler bu ülkelerde kendilerini güvenli ve haklarının korunmasında hiçbir sorunların yaşanmayacağına emin oldukları için dünya devletleri sıralarında bu ülkelere büyük memnuniyetle yolculuk etmektedirler. Azerbaycanda ise turistlerin hoş vakit geçirmesi için belirtilen olumlu hususlarla multikültürel değerlere yüksek fiyat verilmesi turizmin gelişmesine olumlu etkileyen ciddi noktalardandır. Bu da ülkede insan haklarına gösterilen özen, turizm sektörünün gelişimi alanında devletin uyguladığı siyasetle doğrudan ilgili olan konulardır. Azerbaycan'ın sayıca dördüncü kez Kültürlerarası Diyalog Beşeri Forumu evsahipliği yapması, gençlik politikası ile ilgili I Küresel Forumun Bakü'de gerçekleşmesi ülkenin kültür alanında uluslararası alanda tanınmasına yol açmakla turizmin gelişmesine olumlu etkisini gösterecektir.

1.2.1.Ulusal turizm politikası

Turizm politikasını daha da geliştirmek ve başarı sağlamak için uluslararası turizmi keşfetmek önemlidir. Azerbaycan'da inşa edilen ve faaliyete geçen eğlence merkezlerinin sayısı, lkeye daha fazla turist çekmek için uluslararası standartları yakalamak için yıllar içinde artmıştır.

Hayatın tüm alanlarında dinamik gelişmenin müşahede olunduğu Azerbaycan Cumhuriyeti'nde insan haklarına gösterilen yüksek ilişki hiç şüphesiz turizm politikasının uygulaması farkında olunmaktadır. Azerbaycanda turistlerin rahatlığını sağlamak için çeşitli dinlenme kompleksleri, otel ve eğlence merkezlerinin yapımında uluslararası deneyimin öğrenilmesi ve uygulanması bu alanda olumlu gelişmeyi artırmıştır. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in belirttiği gibi, "Dünya Turizm Örgütü liderliği Azerbaycan'da yapılan çalışmalarını çok takdir ediyor." Dikkate alırsak, Azerbaycan'ın dış politikasında sağlanan başarılar genişler ve ülkede gerçekleştirilen uluslararası etkinlikler kalite ve miktar açısından dünyanın önde gelen devletlerinin ilgisini çekebiliyor, tüm belirtilen olumlu değişiklikler aynı zamanda uluslararası kuruluşların da dikkatini çekiyor. Bu açıdan Dünya Turizm Örgütü gibi nüfuzlu kurumun modern Azerbaycan'da gerçekleştirilen yapılanma çalışmalarına ve sosyoekonomik ilerlemenin tezahürü olarak turizm politikasının gelişimine verdiği değer ikili işbirliğinin gelecek perspektiflerini de belli etmiş olur. 27 Eylül, Azerbaycan'da her yıl "Uluslararası Turizm Günü" olarak kutlanmaktadır. Azerbaycan Cumhuriyeti, bu önemli tarihle uluslararası turizme katkıda bulunmaya hazırdır; bu sayede dünya ulusları turizm alanında daha da yakınlaşmaktadır [5, s.18].

Uluslararası normlara uygun turistlerin sosyal haklarını korumak ve sağlamak için otel ve ulaşım masrafları düşünüldüğünde ve yabancıların bu imkânlardan bir kez daha yararlanmaları için fırsatlar yaratmak turizm sektörünün gelişmesindeki kilit unsurdur. Kullanılan eğlence komplekslerinin Avrupa standartlarına tepki göstermek, turistin ülke hakkındaki izlenimlerini şekillendirmede küçük bir rol oynamıyor. Azerbaycan'a gelince, başkent Bakü'de (Gabala, Guba, Şamahı, İsmayılı, Gence, Lenkeran ve diğerleri) sahil şeritleri ve bölgelerinde uluslararası standartların uygulanmasına dikkat edildi. Gabala, Guba veya Şamahı gibi bölgelerde, turistler beş yıldızlı otellerde rahatlama fırsatı buluyor. Bu oteller, büyüleyici doğadaki insanların rahatlama hizmet ediyor. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in liderliğinin son on bir yılında Azerbaycan'da turizm hızla gelişen bir alan haline geldi. Bu açıdan turizm uluslararası ilişkilerde olumlu bir rol oynamaktadır. Toplumsal gelişme ve nihai olarak refah yükselişi yurtdışında turizm politikasının geliştirilmesi ve bu alandaki milli gelirin artırılması üzerinde olumlu bir etki yapacaktır [10, s.100].

Ulusal lider Haydar Aliyev'in Azerbaycan Cumhuriyeti'nde turizm politikasının geliştirilmesi için imzaladığı belgeler bu alandaki ilk siyasi ve yasal dayanaklardır. Henüz SSCB döneminde, 1980'lerde Azerbaycan Cumhuriyeti'nin rehberi olmuş Haydar Aliyev'in talimatı ile Hazar Denizi kıyılarında sanatoryum tipi tatil bölgeleri salınmıştır ki, Sovyet cumhuriyetlerinden yeterince turist bu güzel mekanlarda tedavi almış, istirahat etmiştir.

Haydar Aliyev'in kararı ile 4 Haziran 1999 yılında kabul edilen "Turizm hakkında Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" ülkenin uluslararası turizm fuarlarında katılımına yol açtı. Uluslararası toplum tarafından turizm politikası alanında bağımsız bir devletin tanınmasını

desteklemiştir. 18 Nisan 2001 tarihinde Gençlik Spor ve Turizm Bakanlığının kurulması, Azerbaycan'da turizm politikasının uygulanmasında kamu politikalarının önemini vurguladı. Şimdi Azerbaycan'da turizm politikasının genişlemesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı, ülkede bu alanın bilimsel-teorik esaslarının hazırlanmasında ise Turizm Enstitüsü'nün faaliyetleri olumlu değerlendirilmeye değer [2, s. 14].

Belirtmek gerekir ki, 2002-2005 yılları için Devlet Programı kabul edilmesi ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in imzaladığı "Azerbaycan Cumhuriyeti bölgelerinin sosyo-ekonomik gelişimi Devlet Programı (2004-2008 yılları) Azerbaycan'da turizm politikasının gelişimine olumlu etki göstermiş ve bu alanda uluslararası tecrübelerin okunması ve uygulanmasında aracı olmuştur [53].

"2010-2014 yılları arasında Azerbaycan Cumhuriyeti Turizm Geliştirme Devlet Programı" nın uygulanması sürecinde ülkede turizm sektörünün genişletilmesi süreci devam etmiştir. Azerbaycan'ı ziyaret eden turist sayısı bu yıllarda iki katına çıktı. Bu, Azerbaycan'ın turizm politikasının yıllar geçtikçe arttığı anlamına geliyor. Turizm politikasının gelişimi ve bu alandaki uluslararası deneyimin başarılı bir şekilde uygulanması, Azerbaycan'ın sürekli gelişmekte olduğunu ve devletin insan haklarını koruma politikasının dinamik olarak geliştiğini ortaya koymaktadır.

Görünüşe göre Azerbaycan Cumhuriyeti'ndeki ulusal turizm politikasının kısa bir süre içindeki gelişme yolu ülkenin mevzuatında öngörülen devlet politikası tarafından düzenlenmiştir. Modern turizm politikası alanında uluslararası standartları karşılayan altyapı projelerinin imzalanması bu sektörün genişlemesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Bu da Azerbaycan'da ulusal insan hakları alanında kaydedilen olumlu gelişmelere katkıda bulunuyor.

1.2.2. Turizm Politikası: Azerbaycan Gerçeğinin tebliği ve İnsan Haklarının Korunması

Azerbaycan'ın gerçeği hakkında konuşurken cumhuriyetin Ermenistan-Azerbaycan Dağlık Karabağ sorununun barışçıl yollardan çözülmesinde liderliğinin etkinliği ve Ermenistan'ın uluslararası alanda işgal politikasının kınanması ve uluslararası kurumların ve devletlerin işgal altındaki taraflarının desteklenmesinin önemi gibi önemli konuları vurguluyoruz [14, s.35].

Kafkasya'da yüksek turizm potansiyeli, olumlu coğrafi ve jeopolitik çevre tarafından açıklanmaktadır. Bununla birlikte, Ermenistan'ın Güney Kafkasya'daki agresif politikası ve bölgenin turizm politikası, insan haklarının büyük çapta ihlal edilmesine katkıda bulundu. Bununla birlikte, Azerbaycan ve Gürcistan gibi ülkeler sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmayı sağlamayı başardı. Bununla birlikte, Ermenistan'ın işgal ettiği bölgelerde, Ermenistan'ın zengin doğal yüzeyleri ve yer altı kaynakları yok edildiği ya da yağmalandığından, düşünmeye değer.

Önceliklerden biri, Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) ile işbirliği yapan Azerbaycan Cumhuriyeti dış politikasında bu örgütle ilişkilerin kurulmasıdır. Bu durumda, DTÖ üyelerine Güney Kafkasya'da Ermeni tarafının yarattığı yapay çatışmalar hakkında turizm politikası aracılığıyla örgütün kapasitelerinden yararlanarak doğru ve tarafsız bilgi vermenin daha uygun olduğu düşünülmektedir. Azerbaycan Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın faaliyeti bu alandaki propaganda alanında yadsınamaz.

Azerbaycan Cumhuriyeti turizm politikasının gelişimi üzerine uluslararası olaylarda Azerbaycan tarafı, Ermenistan'ın işgal pozisyonunun bölgedeki sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınma ve güvenlik için ciddi bir engel olduğunu vurguluyor. Buna ek olarak, Azerbaycan'a gelen turistler, Dağlık Karabağ sorunuyla ilgili bilgilendirildi ve uluslararası örgütlerin Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü konusunda kabul ettikleri belgeleri ve bölgedeki meslektaşları ile olan meselelere ve küçük ölçekli tartışmalara yönelik tutumlarını gözardı ettiler [14, s.112].

Azerbaycan-Gürcistan ilişkilerinde yaşadığımız bölgede güvenlik ve sürdürülebilir sosyo-ekonomik ilerlemenin sağlanması gibi önemli unsurlar önemlidir. Her iki ülkedeki kapsamlı turizm fırsatları ve bölgenin ekonomik projelerinden Azerbaycan'ın liderliği, ülkenin ulusal turizm politikasını daha da güçlendirmek ve genişletmek için uygun koşullar yaratmaktadır. Aslında bu projelerde Ermenistan'ın da temsil edilmesi için şansı var, ama bu ülkenin Azerbaycan topraklarını işgal altında bulundurması yüksek turizm potansiyeli olan bu alanlarda doğaya büyük miktarda hasar vurulması faktörünü yüze çıkarmaktadır. Sonuç olarak Ermenistan hükümeti Azerbaycan'ın ekolojik terörüne devam ediyor. Bu aynı zamanda bölgenin turizm fırsatlarını da etkiliyor; bu da Ermenistan'ın Güney Kafkasya bölgesinde insan hakları ve özgürlüklerine saygı göstermediğini gösteriyor. Azerbaycan topraklarında, örneğin Gabala, Şeki gibi Arnavut anıtları restore edilerek yerli ve yabancı turistler için kullanıldı. Bu bakımdan, restore edilmiş tarihi eserlerin niteliği, Azerbaycan'da ulusal turizm politikasının gelişimi üzerinde olumlu etkisi olan unsurlardan biridir. Sözü edilen kültürel, tarihsel, siyasi ve yasal konular, hükümetin modern çağda insan

hakları ve özgürlüklerinin korunması, sivil hakların korunması konularındaki faaliyetlerini yansıtan olumlu noktalardır.

1.3. AZƏRBAYCAN'DA TURİZMİN BÖLGELER ÜZERE YERLEŞİMİ

Dünyanın farklı yerlerinde bulunan 11 iklim çeşidinden dokuzunun bulunması, boş zaman ve sağlık turizmi için en iyi şartları yarattı. Azerbaycan, Kafkasya bölgesinde en uzun güneşli bir ülkedir. Ancak Azerbaycan'ın rölyefi de çok farklıdır ve yükseklik Hazar Denizinden -26 m yüksekten Çarşı Zirvesi zirvesinde 4466 m kadar değişmektedir. Bu nedenle ülkenin farklı kabartma formlarına sahip olması turizm açısından çeşitli doğal kaynaklara sahiptir [31, s.227]. Aynı zamanda Azerbaycan'da binlerce maden suyu kaynağı bulunmaktadır. Bu şifa sularının yanı sıra, volkanik çamur, tuzlu su arıtma killeri, tedavi yağları (Naftalan), tedavi edilmek, sağlık veya dinlenmek isteyenlere bu fırsatı sunuyor.

Öte yandan, Azerbaycan'ın yüksek kabartması (Büyük Kafkaslar, Küçük Kafkaslar ve Taliş Dağları) dağ, kış ve av turizmi açısından yüksek potansiyele sahiptir. Kısacası, Azerbaycan'da turizm faaliyetleri oldukça çeşitlidir. Bu çeşitliliğin ülke ekonomisine yarayacak etkili bir sektör haline getirilmesi gerekiyor.

Azerbaycan'da turizmin gelişmesini destekleyen birçok faktör var. Bu unsurlardan birincisi, ülkenin kuzey yarımküredeki güney yarımkürede coğrafi konumu.

Azerbaycan doğasının benzersiz güzelliği burada turizmin gelişmesinde bir faktördür. Azerbaycan'da sıcaklık rejimi ve yağış miktarına dayalı olarak ülkede 9 ana iklim türü bulunmaktadır. Bunlardan 3 tanesi turizm için daha uygundur:

- 1) kış aylarında ılımlı sıcak iklim;
- 2) Yaz mevsiminin ılımlı iklimi;
- 3) kış ve kuru iklim.

Hudat-Yalama ve Lenkaran-Astara bölgeleri benzersiz bir doğa ile turizm gelişimine elverişlidir. Kum plajları olan bu bölgelerde deniz suyunun sıcaklığı beş aydan fazla sürede 22-26 ° C olur ki, bu da yaz mevsiminin uzun süreli olmasını sağlar.

Azerbaycan topraklarının üçte ikisi dağlıktır. Ormanlar arazinin yüzde 10'unu oluşturuyor. Ormanlar, dağ yamaçlarında, dağlık arazilerde ve dağ vadileri boyunca ovalarda akan nehir kıyılarında bulunur.

Turizmin gelişimi için bir diğer yarar kaynağı Azerbaycan'da çok sayıda maden suyu kaynağıdır. Bu kaynaklar Nahçıvan'da, özellikle de Küçük Kafkaslar ve Taliş bölgelerinde daha yaygındır. Naftalan, dünyada benzeri görülmemiş bir iyileşme petrol sahası ile özellikle benzersiz.

Turizmin gelişmesinin bir avantajı güneş ışığıdır. Azerbaycan'da yıllık ortalama güneş enerjisi ve güneş ışığı uzun vadeli tatil, turistik geziler ve farklı amaçlar için çok uygundur.

Azerbaycan'da turizmin gelişmesine yardımcı olan unsurlardan biri de ülkedeki tarihi ve arkeolojik eserlerdir. Ülkede 6.000'den fazla tarihi ve mimari anıt var [14, s.264].

Azerbaycan da ulusal mutfağı ile ünlüdür. Bu gelenekler halkın uzak geçmişiyle ilgilidir. Bu ülkeye ilk kez gelen herkes ülkenin zengin ulusal mutfağına hayran kaldı. Bunlar göz önüne alındığında, Azerbaycan'da turizm gelişimi mümkündür.

Azerbaycan 8 turizm bölgesine ayrılmıştır: (Şekil 1.1.1)

- Bakü - Abşeron turizm bölgesi
- Şirvan turizm bölgesi

- Gence - Kazak turizm bölgesi
- Şeki - Zagatala turistik bölge
- Guba - Haçmaz turizm bölgesi
- Lenkaran - Astara turistik bölge
- Karabağ turizm bölgesi
- Nahçıvan turistik bölge

Şək.1.1 Azərbaycan'ın turizm bölgeleri

Bu bölgelerden her biri benzersiz doğal güzellikler, tarihi mimari eserler, yöre sakinleri için misafirperverlik ve turizm için mükemmel olanaklar sunmaktadır.

Bakü - Abşeron turist bölgesi

Bakü - Abşeron turizm bölgesi, turizm açısından Azerbaycan'ın en önemli bölgelerinden biridir. Azerbaycan'ın başkenti Bakü, dünyadaki en önemli sanayi, bilim ve kültür merkezidir.

Doğal koşulları dikkate alarak, dinlenmeye uygun iklimi, ılık ve şeffaf denizi, ince kumlu plajları, şifalı çamur ve şifalı suları, ulaşım ve

altyapı açısından gelişmesi dikkate alınır, ülkede rekreasyon dinlenme kompleksleri oluşturulması için en mehim yörelerinden biridir. Zaten Azerbaycan'da sanatoryumların çoğu burada. Kardiyovasküler, sinir sistemi, gastrointestinal bozukluklar için birçok eğlence merkezleri bulunmaktadır. Öte yandan, bu yarımada Azerbaycan'ın çocukların gençlik parklarının en kalabalık kampusudur. Son yıllarda, sağlık tesislerini iyileştirmek ve yenilerini inşa etmek için girişimler üstlenmiştir. Abşeron yarımadasının termal turizminde Suraxanı, Şıh, Bilgeh, Buzovna, Pirşağı ve Merdekanda hidrojen sülfür su kaynakları büyük önem taşıyor [31, s.259].

Bakü - Abşeron turist bölgesi, Azerbaycan'ın tüm turizm bölgeleri arasında en geniş coğrafyadır (Tablo 1.1). Bakü'de birçok modern otel var. Bunların arasında Grand Hotel Europe, Hyatt Regency, Park Hyatt, Ekzelsor, Büyükelçi, Radisson SAS Plaza, Holiday Inn Bakü Airport en büyük ve en önemli kazananlardır.

Tablo 1.1 Baku-Abşeron turizm bölgesinin 2012-2016 yılları için otel ve otel tipi tesislerine bir defaya mahsus tutumu

Ekonomik bölgeler	Birdəfəlik tutum				
	2012	2013	2014	2015	2016
Ülke çapında - c	32834	33951	35,652	37 278	40,042
Bakü şehri	10 217	10521	11,792	12,779	14,020
o cümlədən:					
Binagadi ilçesi	857	822	1,031	1,060	1,108
Karadağ bölgesi	215	215	215	215	435
Hazar bölgesi	609	609	622	610	610

Sabail bölgesi	2436	2880	2,843	3,312	3,911
Sabuncu bölgesi	391	373	467	700	374
Surahani ilçesi	-	-	-	-	-
Nerimanov ilçesi	1627	1201	1,430	1,398	1,001
Nesimi ilçesi	2164	2198	2,961	3,129	3,993
Nizami bölgesi	292	277	411	517	517
Hetai bölgesi	670	698	742	710	786
Yasamal ilçesi	956	1248	1,070	1,128	1,285
Abşeron ekonomik bölgesi	1626	1345	1,397	1,351	821
o cümlenden:					
Hızı Bölgesi	148	148	148	148	148
Abşeron bölgesi	265	301	345	345	283
Sumgayit şehri	1213	896	904	858	390

Kaynak: <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Bakü ve çevresinde birçok tarihi mimari yapı var. Bakü'nün en önemli tarihi eseri "İçeri Şehir" dir. İçeri Şehir tutarsız, dolambaçlı sokaklarıyla bu kadar kapsamlı değişiklikleri yapmak zorunda kalmadan bugünlere geldi. İçeri Şehir açık hava müzesi, orta çağ mimarisinde nadir bulunan bir belgedir. Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 27 Nisan 1988 tarihli Kararnamesine göre, İçerişehir 'den 350'den fazla eser korunmuştur. Bu anıtlar arasında Kız Kulesi (VI-XII yüzyıllar), Şirvanşahlar sarayı (XIII-XVasr) ve birçok cami, kervansaray, oryantal

banyolar ve diğ erleri bulunmaktadır. Ayrıca eserler de var [2, s.476].

Şirvanşahlar Sarayı Şirvan hükümdarı I. Halilullah (1417-1462) ve oğ lu Ferruh Yaser (1462-1501) tarafından İçeriş eherin en yüksek noktasında inşa ettirilmiştir. Saray kompleksine: "Divanxana", "Şah Camii", "Keykubad Camii", astronom Seyyid Yahya Bakuvinin türbesi, "Murad Kapısı", "Şirvanşahlar türbesi", hamam ve su deposu vardır.

Şirvanşahlar Sarayı 1921'den beri müze olarak faaliyet göstermektedir. İçeriş eherde bulunan Cuma Camii (XIV yüzyıl), Medrese-cami (XIV yüzyıl), Hacı Bani Camii (XVI yüzyıl), "Multani" medresesi (XII-XIV yüzyıllar), "Buhara" karvansaraları (XV yüzyıl), Ağa Mikayil hamamı (XVIII yüzyıl) da çok önemli mimari anıtlardır.

Bakü'den 70 km güneyinde yer alan Gobustan Devlet Tarih-Mimarlık Korusu eski dünya kültür hazinesinde değerli yere sahiptir. Buradaki kayalardan 4'ün üzerinde ortaçağ görüntüsü bulundu. En eski resimler yaklaşık 10.000 yaşında. Paleolitik döneminin sonu Neolitik döneminin başlarına ait yapılan bu benzersiz kaya resimleri UNESCO'nun evrensel kültür ve tabiat anıtları listesinde hak ettiği yere sahiptir.

Şirvan turizm bölgesi

Bu turizm bölgesi, Büyük Kafkasya'nın güney doğ u yamaçlarında olup, yerleşim yerleri Şamahıdaki turistik otel ve Pirqulu köyündeki ağaç evler. Şamahı, birçok tarihi eserler ile eski yerleşme kalıntılarına malik bir bölge merkezidir, yakınlarındaki Pirqulu ise bol su kaynakları, yeş il çayırlarda kırsal bir dinlenme ortamıdır. Astronomik Gözlemevi burada bir cazibe yarattı. Gözlemevinin optik teleskopu Avrupa'nın ikinci büyük çapıdır (çapı 2 m). Teleskop, Alman mühendisler tarafından geliştirildi. Kayak için uygundur, çünkü kış aylarında kar yağ ar. Çeşitli turlar düzenlenmekte ve turistler basit dağ evlerinde ağır lanabilmektedir.

Girdmançay nehrinin sol kıyısında, deniz seviyesinden 1200 m yükseklikte bulunan Lahıç kasabası devlet tarafından tarihi kültürel koru ilan edilmiştir. Bu küçük kasabanın yöre sakinleri, bakır ve deri ile birçok ev eşyaları, halı ve tarım üretiminde bulunuyor. Lahıç'deki minareler ve camiler XVIII. XIX. Yüzyıla aittir. Kent her zaman yabancı turistler tarafından ziyaret edilmektedir.

Bölgenin tarihi eserleri "Diri Baba", Türbesi "Şeyh Dursun" (XIII yüzyıl), "Javanshir" (VII yüzyıl) kalesi, Basqal köyündeki Hamam ve Camii (XVII yüzyıl), Lahıç yerleşimindeki Girdman kalesi (XVIII. Yüzyıl) vb. bir örnek olarak.

Bölgenin turizm için büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen altyapısının çok fazla yatırıma ihtiyacı var, oda kapasitesi çok düşük (Tablo 1.2).

Tablo 1.2. 2012-2016 için Şirvan Turizm bölgesinin otel ve otel işletmelerinin bir defaya mahsus tutumu

Ekonomik bölgeler	Sayıların sayısı				
	2012	2013	2014	2015	2016
Dağlık Şirvan ekonomik bölgesi	589	582	671	667	731
o cümleden:					
Ismaili bölgesi	304	304	304	325	320
Aksu bölgesi	45	45	45	45	45
Şamahı bölgesi	240	233	322	297	366

Kaynak: <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Gence Gazze Turizm Bölgesi

Goyça Gölünün varlığı ve aynı zamanda Gence'nin tarihi zenginliği bu bölgenin turizm çekiciliğinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Son zamanlarda meydana gelen kayar delik yüksekliği 1566 metredir. 1139'daki şiddetli deprem, eğimli yamaçların bir sonucu olarak Göy-Göl gölü oluştuğu için Agsu Nehri üzerindeki taş blokların düşmesine yol açtı. İşte değerli hayvanların (ceylan vb.) Bulunduğu bir milli park. Gence'den küçük bir rekreasyon tesisinin bulunduğu bir dağ yoluna gidebilirsiniz.

Küçük Kafkasya'nın eteklerinde bulunan Naftalan, tedavi amacıyla yalnızca bir çamur yağı içerir. Buna ek olarak, bu şehrin 1.500 yataklı ve bir yıl boyunca bir sağlık ocağı bulunmaktadır.

Strabon'a göre, Naftalan'ın iyileştirici yağı antik zamanlarda yaraların tedavisinde kullanıldı. Bu nedenle, Anadolu'dan, Kafkasya bölgesinden, İran'dan ve Hindistan'dan tedavi maksatıyla gelmiş birçok insan bu yağı çamurdan alıyordu. XIX asrın ikinci yarısında Naftalan batı devletlerinin dikkatini çekti ve 1887 senesinde bir Alman mühendisin petrol sondaj kuyusundan aldığı örnekten Almanya'da merhem üretim yapılmıştı. Bugün çeşitli hastalıkların (bel, omurga, eklem, kas, sinir sistemi, damar, karaciğer ile jinekolojik hastalıklar) doktor kontrolünde tedavisi için Naftalandaki tesislere binlerce yerli ve yabancı turist gelir (tablo 1.3).

Bölgenin tarihi eserlerine bir örnek; Xramchay nehri üzerindeki "Xanthi Kapısı" (XVIII yüzyıl), "Kırmızı" veya "Sinig köprüsü" (XII yüzyıl), XVII yüzyılın kervansarayı ve diğerleri. anıtları gösterebiliriz [5, s.482].

Gence - Kazah, Azerbaycan'da turizm potansiyeline dayalı ikinci en büyük turistik yerdir.

Tablo 1.3: 2012-2016 için Gence-Kazah Turizm bölgesinin otel ve otel işletmelerinin bir kerelik tutumu

Ekonomik bölgeler	Sayıların sayısı				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gence Gazze'nin ekonomik bölgesi	1430	1533	1,341	1,453	1,475
o cümleden:					
Gence kent	650	650	469	636	636
Kazah bölgesi	133	133	133	106	102
Akstafa ilçesi	34	46	46	56	62
Tovuz bölgesi	110	110	110	75	191
Şemkir bölgesi	24	24	24	12	66
Gadabay bölgesi	102	102	102	102	102
Daçkesan ilçesi	15	15	15	15	15
Göy-Göl ilçesi	39	51	51	55	72
Goranboy bölgesi	47	59	59	64	59
Naftalan şehri	276	343	332	332	170

Kaynak: <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Bölgenin oda kapasitesindeki en önemli yer Naftalan'daki sanatoryum (% 63). Toplam 2173 adetlik 1387 oda, Naftalan'daki sanatoryumlardadır.

Şeki - Zagatala Turizm Bölgesi

Büyük Kafkasya'nın güney eteklerinde bulunan bu bölge, gevşeme, değerli tarihi ve kültürel kaynaklara sahip olma potansiyeline sahiptir. Bölgedeki en güzel şehirlere biri olan Gabala, Gula ve Gulluburun muhteşem manzarasına sahip Nohur gölü, 50 m

yüksekliğindeki Mihai şelalesi, Kamanavan köyünde sıcak kükürt kaynakları ve Enngca köyündeki kükürt kaynakları bölgenin turistik yerlerinden biridir..

Azerbaycan'ın en eski şehirlerinden biri olan Şeki de bu bölgede bulunuyor. Bu şehrin çok eski bir geçmişi var. Şeki yeşilliklerle çiçeklerle dolu bir şehirdir. Doğa ve iklim rahatlamak için çok rahat. Aynı zamanda yetenekli sanatçılar ve eğlenceli yerel sakinler tarafından da bilinir. Burada her geçen gün "Gülüş Günü" dir.

Bölgede birçok tarihi eser bulunmaktadır. Qebelenin 20 km dışında eski Qebele şehrinin kale kalıntıları (Kafkas Albaniyasının başkentine ait, b.e.VI-VII yüzyıllar), Hezrekendde XV yüzyıla ait 2 anıt mezar ve b.ə. I-III binyılın mezarları dikkat çekmektedir [31, s264].

"Şeki Han'ın Sarayı" (18. yüzyıl), Şeki'deki en önemli tarihi eserlerden biridir. Bu saray, 1762-1797 yılları arasında Mahammad Hasan Han Kuşak tarafından yaptırılmıştır.

Tablo 1.4. Şeki-Zagatala Turizminin 2012-2016 yılları için otel ve otel tipi işletmeler için bir defaya mahsus tutumu

Ekonomik bölgeler	Sayıların sayısı				
	2012	2013	2014	2015	2016
Şeki-Zagatala ekonomik bölgesi	905	981	1,015	1,072	2,408
o cümleden:					
Balaken bölgesi	87	87	87	99	99
Zagatala ilçesi	155	155	155	170	170
Kah ilçesi	146	191	225	225	255
Şeki bölgesi	275	306	306	320	320
Oğuz bölgesi	43	43	43	62	62
Gabala bölgesi	199	199	199	196	1,502

Kaynak: <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Bunlardan başka bölgede Kiş çayının batı kıyısında, Karatepe Dağı'nın zirvesinde, deniz seviyesinden 850 m yükseklikte bulunan "Gelirsin - Görürsün" kalesi de turizm açısından büyük önem arz etmektedir.

Bölgede birçok rekreasyonel tesis bulunmaktadır. Bunların en ünlüleri; Kebeledki 400 kişilik "Kafkas" turizm merkezi, ayrıca "Sahil", "Kebele" ve "Dağ" eğlence merkezleri, Şekideki "Karvansara" ve "Şeki" otelleri, "Gelirsin - Görürsün", "Saadet", "Marhal" dinlenme merkezleridir .

Guba - Haçmaz Turizm Bölgesi

Guba - Haçmaz turizm bölgesi aşağıda daha ayrıntılı olarak tartışılmaktadır.

Lenkaran - Astara Turizm Bölgesi

Hazar Denizi'ndeki Lenkaran-Astara turistik bölgesi, gelecek için önemli olan turizm alanlarından biridir. Bölgenin güneyinde; subtropikal iklim, kumlu plajlar ve güzel manzaralı kompleksleri, gelişmiş altyapısı, tüm yıl sebze meyve yetiştiren tarım sektörü, bol emek, maden suyu kaynakları istirahat, turizm kompleksleri oluşturulmasını sağlar.

Bölgenin Lenkaran bölgesinde Maysu ve İbadi maden suyu kaynakları bulunmaktadır. Banyolar azot ve metan içeren banyolar olarak disfonksiyonel, kadın hastalıkları, cilt ve kardiyovasküler hastalıklarla tedavi edilir. Doğuda Talış dağları ve Hazar Denizi ile çevrili olduğu için bölgenin batı ve güneybatı kesimlerinde de en önemli turistik yerlerden biridir [8, s482].

Burada 800'den fazla bitki türü bulabilirsiniz. Bölgede bulunan Celilabad, Azerbaycan'da üzüm üretiminde en büyük merkezlerden biridir.

Tablo 1.5: Şeki -Zagatala Turizminin 2012-2016 yılları için otellere ve otel tür işletmelerine bir defaya mahsus tutumu

Ekonomik bölgeler	Sayıların sayısı				
	2012	2013	2014	2015	2016
Lenkeran ekonomik bölgesi	1125	1176	1,196	1,131	1,137
o cümleden:					
Astara bölgesi	91	91	95	103	103
Lenkaran bölgesi	335	333	342	462	466
Lerik bölgesi	201	201	201	39	39
Yardımlı bölgesi	21	21	21	21	21
Masallı bölgesi	410	463	470	439	441
Celilabad bölgesi	67	67	67	67	67

Kaynak: <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Bölgedeki başka bir şehir olan Masallı yakınlarındaki güzel doğal bir manzara içerisinde, Erkivan köyünde İstisu maden suyu kaynağı bulunmaktadır. İstisu birçok yerli ve yabancı turist ve romatizmal hastayı cezbetmektedir.

Bölgenin güney batısında, Talış Dağlarında, "Uzun Adacılar" olarak bilinen Lerik bölgesi Azerbaycan'da bulunur. Mahmud Eyvazov (1808-1958), Şirali Müslüman (1812-1975) burada doğmuş ve yaşamış. Günümüzde yaşlarla yüz yüze kalan insan sayısı azdır.

Bölgede mevcut oda büyüklüğü Tablo 1.5'de gösterilmektedir. "Hanbulançay" eğlence merkezi, "İstisu" sağlık turizm merkezi, "Daşvand", "Turkan" ve "Rasim" motelleri bölgedeki en önemli konaklama yerleri..

Garabağ Turizm Bölgesi

Karabağ turizm bölgesinin en önemli kenti 1750 yılında Panah Han tarafından yaptırılan ve deniz seviyesinden 1800 m yükseklikte inşa edilen Şuşa Şehri'dir. Şuşa, Azerbaycan'da balneolojik iklimin tedavisinin merkezi olarak bilinir. Şehrin, kuru ve temiz hava, ultraviyole ışınlarının terapötik doğası nedeniyle İsviçre'nin Davos sağlık merkezinden üstün olduğu bilinmektedir. Öte yandan, Şuşa'daki Turşsu ve Şırlan karbonlu hidrojene maden suları, eşsiz dağ manzaraları gevşemenin itici gücü olmuştur. 1977'de Şuşa "yedek şehir" ilan edildi.

Terter çayı vadisinde 2100-2200 m-likdeki İstisu mineral su rezervleri , bileşimi ve tedavi edici özelliği itibariyle dünyaca ünlü Çek Cumhuriyeti'nin Karlovary termal suları ile bir özellikleri paylaşmaktadır. İstisu sağlık ocağında mide, mide, barsak, sinir sistemi, kadın hastalıkları ve ürolojik hastalıklar tedavi altına alındı. Çoğu burada yaz aylarında gelir, kira evleri ve çadırları konaklama için uygundur. [10, s. 245]

Bölgede birçok tarihi eser bulunmaktadır. Bunlardan "Molla Penah Vaqif türbesi" (XVIII yy), "Hanoğlan türbesi" (XVII yüzyıl), "Gence Kapısı" (1754), İbrahim Halil Han ve onun kızı Siyah Büyükhanımın kaleleri, iki minareli "Gövherağa Camii" (1768-1769) , "Hacigulu sarayı" (XVIII. Yüzyıl) ve diğerleri. büyük önem taşımaktadır.

Ancak, bu turizm bölgesi Agdam'ın bir parçası ve Tartar dışında tamamen Ermenistan tarafından işgal edildi. Bu nedenle, bu bölgede turizmin gelişmesi imkansız. Oda kapasitesi Terter bölgesinde sadece 15 odadır. Daha önce bahsedilen anıtların çoğu bölgedeki Ermeniler tarafından tahrip edildi. Ermeniler, işgal altındaki topraklardaki eski Arnavut kiliselerini Ermeni kiliseleri olarak temsil ediyor, tarihi

Azerbaycan ve Türk camilerini yok ediyorlar.

Nahçıvan Turizm Bölgesi

Eski Nahçıvan beldesinin zengin doğası ve tarihi mimarisi bu bölgede esas çekici özelliklerdendir. Nahçıvan, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nin başkentidir.

Bu bölge maden suyu kaynakları açısından zengin. Badam ve Sirab daha fazla popülerlik kazandı. Su doldurma istasyonları bu suları temel alıyor. Bölgedeki en güzel yerlerden biri Batabat Gölüdür. Batabat Gölü'nün kıyısında dinlenme yerleri oluşturulmuş, pansiyon, eğlence merkezleri vb. nesnelere inşa edildi.

Bölgede sadece 22 konut kompleksi var. Toplam oda kapasitesi 623 odadır. Duzdag Hotel, bölgedeki en büyük ve en popüler otel. Ünlü sanatçılara yüzyıllar boyu ilham kaynağı olmuş eşsiz manzarası olan Duzdağ otel, modern havası ile şehrin asıl cazibesine qapılacağımız bir mekandır. Tahsise 1,5 km uzak olan Duzdağ yıl boyunca sıcaklığın 18-20 ° C olduğu 3 tünelin birinde astım hastaları için hizmet veren 22 yataklı tedavi merkezi var.

Nahçıvan turizm bölgesinin tarihi anıtları "Mümine Hatun Türbesi" (1186-1187), "Elince Kalesi" (XII yy), Yusuf İbn Küseyrin mezar türbesi (1161-1162), kambur köprü (1551), Cuma Camii (1607-1608) ve s. turizm açısından büyük önem taşıyor.

II BÖLÜM. GENCE BÖLGESİNİN TURİZMİNİN ÇAĞDAŞ DURUMUNUN ANALİZİ

2.1.GENCE BÖLGESİ

2.1.1.Coğrafyası

Deniz seviyesinden 400-450 m yüksekliğinde bulunan Gence şehri, Kur-Araz ovasında Gence-Kazah ovasında Küçük Kafkasya'nın kuzeydoğu eteklerinde, başkent Bakü'nün 375 km batısında Azerbaycan'ın batı kesiminde yer almaktadır.. Manila Uygarlığının en eski bölgelerinden biri, Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçası olan Gence'nin tarihi bölgesidir. Bilimsel ve arkeolojik araştırmalar, Gence'nin sadece Azerbaycan'da değil tüm Doğu'da bilim ve kültürün beşiği arasında olduğunu kanıtlamaktadır.

Gencenin doğal coğrafi koşulları, bol yemyeşil nehirler, verimli topraklar, zengin cevher, yakıt, işçilik ve yapım, boyama tesisleri ve doğal mağaraları renklendirmek için kullanılan orman malzemeleri, Neolitik Çağ'da ilk insanlara bu bölgede hayatta kalmalarını sağladı. Ciddi bir coğrafyacı Strabo, MS 1. yüzyılda Gence dahil olmak üzere Arnavut topraklarında doğurganlık hakkında yazdı: "Bir kez dikilen toprak, kökleri olmayan bir ağaç yetiştirmek üzere bile ilk kez iki ya da üç kez bar veriyor, nehirlerin ve diğer suların tüm ovaları Babil ve Mısırdan iyi sulanır, bunun sonucunda çayırlar doludur. Hava da oradan daha temiz [37].

Akan Kur ve şubeleri toprak verimliliğini artırır. Üzüm asmaları üzülmaz ve beş yılda bir kesilir. Yeni tənəklər artık ikinci yıldan bar getirirler, boy atmışları ise o kadar bar verirler ki, onun büyük bir kısmı tənəyin üzerinde kalır. Aynı şekilde hem ev hem de vahşi hayvanlar iyi bir üne sahiptir. Bu ülke, Kafkas Dağlarının tüm olası çıkarları ve yüksek

dağlarıyla birlikte ölümsüz ve güzel. Muhteşem Kur River akarsu boyunca birçok büyük ve küçük balık getiriyor. Etrafına dolaşır ve Hazar Denizi'ne dökülür. Yörelere tahıl, üzüm, yağ, tuz, ipek ve pamukla doludur; zeytin ağaçlarının hiçbir hesabı yoktur; altın, gümüş, bakır ve sarı tütsü dağlarında. Yırtıcı hayvanlar: aslan, keçi ve kuşlar; kartallar, şahinler ve onlara benzerler de vardır. »VII yüzyıl tarihçisi Musa Kalankaytuklu Albaniyanı şöyle tarif ediyor:" Arnavutluk'ta artık eski zamanlardan Azerbaycan'ı Gürcistan ve Ön Asya ile birleştiren yol geçirdi. Bu geniş alandaki en güzel şehirlerden biri de Gence'dir. "

Ünlü düşünür Ebdür - Rezzaq İsfahani Gencinin sahip olduğu doğal ortamı olumlu değerlendirerek demiştir: "Tüm dünya yüzünde Gence gibi bir şehir görmedim. Cennet renkli, misk kokuludur Gence. Suyu gülsuyu, toprağı safran onun. Serin, sefalı havası vardır. Orada toprak her anda sanki arkasından geliyor, uyanmak istiyor". Kuşkusuz yukarıda belirtilen olgular geniş alanı kapsayan Gencebasar topraklarında şehircilik kültürünün 3000 yıldan fazla bir süreyi kapsadığının bariz örneğidir. Gence şehrinin 3000 yıllık tarihe sahip olmasını gerektiren önemli faktörlerden biri de bulunduğu coğrafi konumudur. Bugün de Gencinin tarihi-coğrafi ve tutumu denildiğinde Gencebasar arazisi öngörülüyor. Sözü giden toprak tarihin çeşitli dönemlerinde, merkezi Gence şehri olmakla Gence-Karabağ bəylərbəyliyi, Yelizavetpol guberniyası, Gencebasar adlandırılmıştır. Tarihimizin hazır k1, döneminde de Gence şehrinin tarihi arazisi Gence-Gazah ekonomik bölgesi veya Batı bölgesi olarak adlandırılmaktadır. Adı geçen arazi Ağstafa, Taşkesen, Gedebev, Goranboy, Göygöl, Kazak, Samuh, Tovuz idari bölgelerini, Gence ve Naftalan gibi şehirleri kapsamaktadır.

2.1.2.Turizm ve alış-veriş

Gencenin popüler turistik mekanlarından Nizami türbesi, Gence kapıları, Şah Abbas camii, İmamzade türbesi, Şişeli ev, Göy-Göl Milli Parkı ve Cevat han türbesini belirtebiliriz [38].

Kentin ünlü otellerinden Ramada Plaza Gence, Vego Hotel, Kervansaray Hotel, Cinema Boutique hotel, Deluxe Hotel ve Ganja Hotel'i belirtebiliriz.

Ramada Plaza Gence Gencinin merkezinde modern ticaret ve tatil bölgesinde, Gence Uluslararası Havalimanından 10 dakikalık yolda bulunuyor. Otel eski ipek yolunun önemli bölümü olan Bakü-Tiflis otoyolunda bulunmaktadır ve 2010 yılında inşa edilerek, arazisi yaklaşık 23.000 m2'dir. Bu artık Azerbaycan'da misafirperverlik alameti olmuştur

Deluxe otel ülkenin ikinci büyük şehri, eski kültür abidesi, sanayi merkezi olan Gence'de önemli karşılama coğrafya. Milattan önce 494 yılından beri tarihi olan şehir (2013 yılında Gence 2507'inci yıldönümünü kutluyor) turistlerde büyük ilgi uyandırıyor. Bu bölgenin zengin doğal, kültürel ve tarihi mirası vardır. Otel geniş ve zevkle süslenmiş delux misafir odaları ve numaraları öneriyor. Bu birinci sınıf lüks otel tüm temel iş ve hükümet merkezlerinden birkaç dakikalık mesafede bulunuyor.

Gence'de 5'den fazla alışveriş merkezi var. Onlardan Ganja Mall, Ham Mall, Tağıyev Mall ve Aura Park Alışveriş ve Eğlence Merkezini belirtebiliriz.

Gence'de yeni turizm tesislerinin açılması, tarihi anıt ve binaların restorasyonu, yeni dinlenme mekanlarının inşa ederek hizmete verilmesi Gencinin yeni çehrede güzel görüntüsü turistlerin ilgisini çekmiştir.

Gence'de Haydar Aliyev Merkezi ve Park Kompleksi, dahi söz üstadı Nizami Gencevi'nin Türbesi ve Merkezi, Mehseti Gencevi Kültür

Merkezi, Gence Kale Kapıları - Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Anıt Tesislerini ziyaret eden turistlerin sayısı fazladır.

Şehirde Hacıkend - Göy-Göl milli parkı, Han bahçesi parkı, Haydar Aliyev parkı, Zafer parkı, Demiryolcular parkı, Semeni parkı, Fuzuli parkı, İstiklal parkı gibi büyük parklarla birlikte diğer küçük park ve caddelerde mevcuttur. Şehir sakinlerinin ve konukların en sevimli tatil yerlerinden biri olan "Han İlgiyi" 1700 yılında yapılmıştır. Toplam alanı 6 hektardır. "Han Bağı" Gence hükümdarı Ziyad han'ın ismi ile ilgilidir. Burada 100'den fazla ağaç türleri ve cinsleri vardır. 1979 yılının mart ayının 3'ünde Yeni Gence yerleşim bölgesinde, Kuru Kop alanında Haydar Aliyev parkı yapılmıştır. Parkın toplam alanı 400 hektardan fazla. Burada 350 binden fazla ağaç ve süs bitkisi dikildi. Bu ağaçların çoğunluğunu Doğu çınarı, çam, köknar, ıhlamur, meyve ağaçları ve çeşitli süs bitkileri oluşturuyor [38].

Büyük Vatan Savaşında alman faşistleri üzerinde zaferin 40 yıldönümü vesilesiyle yaratılmış Zafer parkı 1 hektara yakın bölgeyi kapsamaktadır. Demiryolcular parkı 1910 yılında kurulmuştur ve parkın yüzölçümü 1,5 hektardır. Parkta çınar, çam, köknar, gürgen, ıhlamur, akasya ve diğer ağaçlar var. Semeni Parkı 1994 yılında Azerbaycan halkının milli bayramı olan Nevruz bayramının şerefine yaratılmıştır. Fuzuli Parkı şehrin Alüminyumçular kasabasında bulunuyor. Park saati ile Alüminyum fabrikasının işçileri için tatil bölgesi olarak yapılmıştır. İstiklal bağı Gencinin Gülistan kasabasında bulunuyor. 1991 yılının 28 Mayıs günü halkın kullanımına verilmiştir. "Cüce" Çocuk Eğlence Merkezi "Han Bağı" Kültür ve Dinlenme Parkının içindedir. "Cırtan" Çocuk Eğlence Merkezinin toplam alanı 1 hektardır. Hacıkend - Göy-Göl milli parkı Küçük Kafkasya'nın Kuzeydoğu yamacında, Murovdağ silsilesinin Kürekçay havzasında bulunuyor. Bölgenin arazisi Kür-Araz

ovayı, Doğudan Gorançayla, Güneyden Murovdaği, Batıdan Genceçay komşudur. İdari bölümde Gence şehri ve Göygöl rayonu onun içeriğine dahildir. Sayfiye ilçesinde maden sulu dağılımlar arasında Hacıkendi yakınlarında bulunan çok debili Ekşisi önemli yer tutmaktadır. Ekşisi alanında bulunan maden suyu kaynakları deniz seviyesinden 1450 metre yükseklikte bulunuyor. Hacıkend - GöyGöl milli parkı'nın sınırları GöyGöl Geyik Göl, Kuş Gölü ve Kara Göl, Beyaz Göl, Şamlı Göl, Turist Gölü gibi göller vardır.

Gence'yi ziyaret eden turistler geçmiş ve çağdaşlığı kendisinde birleştiren Nizami yurdunda ol memnun olduklarını belirttiler. Nizami yurdu sakinlerinin misafirperverliğinden memnun kaldıklarını söyleyen turistler, 2017 bdt Kültür Başkenti olan Gencinin gecelerinin büyüleyici olduğunu özel kaydettiler.

Bilgi için belirtelim ki, şehre gelen turistler arasında Rusya, Türkiye, Ukrayna, Özbekistan, Kazakistan, Gürcistan, İtalya, İngiltere, Kuveyt, Katar, Birleşik Arap Emirliği ve bazı ülkelerin vatandaşları avantaj teşkil ediyor.

2.2.GENCE'DE TURİZMİN GELİŞİM SORUNLARI

Gence - çeşitli dönemlerde ülkemizin tarihinde önemli rol oynamış en eski şehirlerden biridir. Halihazırda Gencinin yakınlarında Hacıkendi tatil bölgesi ve ünlü Göygöl bulunuyor. Burada çok sayıda turist güzergahları, pansiyonlar, turistik üsleri ve dinlenme evleri faaliyet gösteriyor. " GöyGöl " devlet korusu Azerbaycan'da ilk koru oldu ve şu anda milli park status. Küçük Kafkas'ın orta dağlık, orman ve kısmen subalp kuşaklarının ekolojik sistemlerinin, ayrıca GöyGöl, Maralgöl, Zəlīgöl ve diğer dağ göllerinin muhafaza edilmesi ve öğrenilmesi

amacıyla 1925 yılında kurulmuş bu korunun arazisi orman ve dağ çayırlarından oluşur.

Bölgede çok zengin tarih, kültür ve tabiat anıtları vardır. Buraya özgünlük kazandıran hem de, Arnavut tapınakları ve Almanların (Şvablar) katkı. Hiç tesadüfi değildir ki, Azerbaycan'da Siemens kardeşleri, alman meskenleri ve şarap yolları gibi özgün güzergahlar bölgeden geçiyor. Bölgede tunç, demir ve erken ortaçağ dönemine ait birçok arkeolojik objeler, tarih ve kültür anıtları vardır. Bu bölgenin flora ve faunası doğrudan onun coğrafi konumu ile rivayetler var ve zenginliği ile seçilir. Bölgenin eksikliği diğerlerinden farklı değil. İlk dikkati çeken nokta hizmet kalitesinin istenen düzeyde olmaması, konaklama yerlerinin yeterince ve tüm sosyal kesimlere hitap etmemesidir. Gerçi ulaşım yolları üzere çok sayıda restoranlar vardır. Onların çoğunluğunun hijyenik düzeyi, hizmet kalitesi ve müşteri ile çalışma yöntemi dünya standartlarına uygun değil.

2016 yılının Avrupa Gençlik Başkenti Gence şehrinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Mədəniyyətşünaslıq üzere Metodik Merkezi'nin organizasyonu, Azerbaycan Turizm ve İşletme Üniversitesi'nin işçi kadrosunun katılımı ile "Turizm işletmelerinde kültürel hizmetin organizasyonu" adlı tatbikata start verildi.

Her iki kurum arasında imzalanan memoranduma göre yeni turizm klasterleri ile ilgili bölgesel üzere ilk öğretilerde "Genç kültür işçilerinin koordinasyon kreatif qrupu" nun 31 il temsilcisi katıldı [39].

Dünyaca ünlü Nizami Gencevi müzesi'nde gerçekleştirilen etkinlikte Gence şehir kültür ve turizm daire başkanı Senan Hacıyev ve MEMMUN başkanı Asif Usubəliyev öğreti katılanları selamladı, bu yönde yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi, eğitimin gidişatına başarılar dilediler.

Törende bildirildi yeni turizm klasterlərinin kurulmasına, ayrıca turizm ve kültür sektoründeki sorunların çözümünə hizmet eden proje sürekli olarak çeşitli alanların uzmanlarının katılımı ile diğər bölgelerde de düzenlenecek. Proje aynı zamanda Azərbaycan halkının ulusal manevi zenginliklərinin, kültürel mirasının, turizm potansiyelinin tanıtımı, ayrıca tarih, kültür ve sanat yapıtlarının korunması, turizm, kültür ve eğitim kurumlarında çalışan elemanların modern profesyonellik kalitelerine sahiplenmelerine de hizmet edecek. Tatbikatta kültür kurumları tarafından yerli ve yabancı turistlərə gösterebilir bilecek kültürel hizmetin organizasyonu aşılaraq, genç elemanlar arasında görüş alışverişi yapıldı, konuya ilişkin öneriler seslendirildi.

2.3. GENÇE'NİN TURİZM HİZMETLERİ

2.3.1. Genel turizm hizmetleri

Gence, Azərbaycan'ın ikinci büyük ve Kafkaslar'da dördüncü büyük çaplı bir şehirdir. O 2500 yıllık geçmişe sahip eski kültür yurdu ve büyük şair Nizami Gencevi'nin vatanıdır. Doğuyla batıyı birleştiren eski İpek yolu üzerinde bulunur. Doğuda ilk modern parlamenter cumhuriyeti 1918 yılında Gence kurulmuştur. Ramada Plaza Gence Gencinin merkezinde modern ticaret ve tatil bölgesinde, Gence Uluslararası Havalimanından 10 dakikalık yolda bulunuyor. Otel eski İpek yolunun önemli bölümü olan Bakü-Tiflis otoyolunda bulunmaktadır ve 2010 yılında inşa edilerek, arazisi yaklaşık 23.000 m²'dir. Bu artık Azərbaycan'da misafirperverlik alameti olmuştur.

Gence bu yıl Avrupa gençlərinin başkent şehri ilan edilmiştir. Eski ve modern Gence Avrupa Gençlik Forumu uluslararası projesi olan "Avrupa Gençlik Başkenti 2016" seçiminde 12 ülkenin şehirlerini geride bırakarak BDT coğrafyasında bu ismi ilk kazanan şehir olmuştur.

Hatırlatalım, Gence 2012 yılında Azerbaycan'ın "Gençler Başkenti" gibi çok sayıda yerel ve uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapmıştır. "Avrupa Gençlik Başkenti 2016" etkinlikleri ise daha geniş çaplı ve zengindir. Bu yönde atılan tüm adımlar Gencinin kültürel turizm olanaklarının tanıtılmasına da zemindir. Bilindiği gibi ülkemizin turizm potansiyelinin uluslararası alanda tanıtımı, turizmin çeşitli türlerinin geliştirilmesi, çağdaş altyapının oluşturulması alanında amaçlı etkinlikler gerçekleştiriliyor. Turizm sektörünün ekonominin öncelik alanı olarak geliştirilmesi devletimizin önünde duran en önemli konulardan biridir. Cumhurbaşkanı Aliyev'in turizm potansiyelli bölgelere yaptığı ziyaretler sırasında neredeyse her defasında yeni oteller, tatil ve eğlence mekanları vs. kullanıma veriliyor. Bütün bunlar bölgelerde turizmin gelişmesine teşvik veriyorsa, diğer yandan nüfusun istihdamının artırılmasına ilave imkan yaratır. Bu bakımdan Gencebasar bölgesinin turizm gelişim planının hazırlanması özel önem arz etmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından milli-manevi değerlerin korunması, kültürel mirasın araştırılması ve tanıtılması yönünde yeni turizm rotalarının oluşturulması dikkat. Bu anlamda "Aleksandr De Kafkasya'da" ve "Şarap yolları" adlı turizm rotalarının projesi hazırlanmıştır. Şunu da belirtelim ki, 2013 yılında Gence şehrinde "Turizmin gelişmesi ve gençlik" konulu forum düzenlendi. Forumun düzenlenmesinde temel amaç "2011-2015 yıllarında Azerbaycan Gençliği" Devlet Programı ve "Bölgelerin 2009-2013 yıllarında sosyo-ekonomik gelişimi" Devlet Programının ilgili maddelerinin uygulanmasına destek göstermekle birlikte, ülkenin turizm potansiyelini kullanım olanaklarının araştırılması, bölgelerin sosyo-ekonomik kalkınmasında turizm sektörü aracılığıyla gençlerin rolünü artırmak, bu alanda yeni kadroların oluşmasına ortam yaratmak oldu [40].

Esrarengiz doğası, mülayim ve saf dağ iklimi, zengin fauna ve florası, ormanları, ayrıca leziz mutfağı ve yüksek misafirperverliği ile seçilen Gence bölgesine gelen turistlerin sayısı her yıl artmaktadır. Gencinin dini anıtları da turistlerin ilgisini çekiyor. Cumhurbaşkanı Aliyev'in "İmamzade" tarihi-dini kompleksinin restorasyonu ile ilgili imzaladığı kararnameyle burada imar işleri özel proje temelinde gerçekleştiriliyor. Halihazırda ziyarete gelenlerin ibadeti ve dinlenmesi için tüm koşullar oluşturulmuştur. Bu da dini turizmin gelişmesi için yeni olanaklar sunmaktadır. Gence Bölgesel Turizm Enformasyon Merkezi'nin faaliyetleri de bölgeye turist ziyaretlerinin artmasında önemli rol oynuyor. Gencenin cumhuriyetimizin en önemli ulaşım kavşağı olması da bu süreçte önemli yere sahiptir. Bu anlamda TRACECA projesi temelinde Avrupa'dan Asya'ya giden yolların buradan geçmesi turizm akışının yoğunluğuna olumlu etkileyen faktör olarak değerlendirilmelidir. Gencenin turizm potansiyelini verimli kullanmak için son dönemlerde önemli adımlar atıldı. Dahi Nizami Gencevi'nin türbesinin yeniden yapılandırılması da bu çalışmaların bir parçasıdır. Tesis ve çevresi eski desenler temelinde yeniden kuruldu ki, bu da kente yönelen yerli ve yabancı turistlerde Gence konuda unutulmaz izlenimler yaratıyor. Şehrin tarihi adreslerinden olan Cevat han sokağı de turistlerin en çok yüz tuttuğu mekanlardan biridir. Burada da tarihi yapılar restore edilmekle geniş imar çalışmaları gerçekleştirildi, şehrin qədimi'lıyı yansıtan tablolar vuruldu. Gence'de sayısı artan oteller şehrin turizm potansiyelini maksimum yararlanmaya uygun bir ortam yaratıyor. Bugün ülkenin ikinci büyük kentinde dünya standartlarına uygun 10'a yakın otel faaliyet gösteriyor. Gencenin turizm potansiyelini bahsederken Hacıkendi dinlenme bölgesi özellikle vurgulanmalıdır. Yerli nüfusun en çok yöneldiği bu dinlenme mekanı şimdi yabancı

turistlerin de ilgisini çekiyor. Bu yüzden Hacıkendi dinlenme tesisinde esaslı onarım çalışmaları yapıldı, çağdaş taleplere cevap veren infrastuktur kuruldu. Gence için çeşitli turizm türlerinden dahil ekoturizm, macera turizmi, treking veya yaya turizmi, aktif turizm, atla gezintiler ve doğal-tarihi turizm türlerinden kullanım olanakları, Murovdağın kuzey yamaçlarında deniz seviyesinden 1566-1902 metre yükseklikte bulunan Göygöl Milli Parkı'nın turizm açısından kullanım olanakları çok büyüktür. 1925 yılında Azerbaycan'ın ilk koruma alanı olan Göygöl Küçük Kafkas'ın orta dağlık, orman, subalp kuşağındaki dağ çayırlarını ve eşsiz ekosistem olarak şekillenmiş GöyGöl, Maralgöl ve diğer küçük göllerin korunması amacıyla oluşturulmuştur [49]. GöyGöl korusu 2008 yılında milli park statüsü özel muhafaza edilen araziye dönüşmüştür. Son yıllarda efsanevi şehrin kültürel mirasının araştırılması ve tanıtılması yönünde bir dizi önemli adımlar atılıyor. Nitekim Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "2010-2014 yılları için halk sanatı başkentleri" programına göre Gence 2010 yılında "Azerbaycan'ın efsaneler başkenti" ilan edilmiştir. Ayrıca bakanlığın "Bölgelerden başkente" projesi çerçevesinde 2015 yılında Akademik Milli Dram Tiyatrosu'nda Gence bölgesinin turizm olanakları, kültürel mirası, sanat örnekleri sunulmuştur. Resim ve uygulama sanatı sergileri, Gence'nin mutfak örnekleri, kentte faaliyet gösteren sanatçıların el işleri başkent sakinleri tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Gence bugün, kelimenin tam anlamıyla, kendisinin rönesans dönemini yaşıyor. Kentin sosyo-ekonomik ve kültürel hayatı dinamik bir şekilde gelişiyor, geçmişle çağdaşlığın vahdet teşkil ettiği bu benzersiz mekan şöhretini tüm dünyaya yayıyor. Kısacası, Gence bugün de tarixləşir, modernleşiyor ve sürekliliğini kazanır.

2.3.2. Turizm işletmeleri

Ramada Plaza Gence 181 misafir odası ve Syutları yüksek hızlı ücretsiz internet ile sizin lüksünüz ve huzurunuz için öneriyor. Buraya; Junior Suite, 15 Corner Suite, 12 Executive Villa, Cevat Han ve Nizami Gencevi olan dev Nizami Suite dahildir. Tüm odalar bizim müşterilerin tatilini kolaylaştırmak için teknoloji ve rahatlıkla temin edilmiştir. Bizim mihriban işçi kadromuz ve onların yüksek kaliteli bireysel hizmeti sizin kalışınızı unutulmaz edecek. Ramada Plaza Gencede restoranlar Ulusal ve Akdeniz mutfağının geniş seçimlerini ediyor. Bizim bar & restoranlar siz yiyecek ve içeceklerin en iyi örneklerini verecektir. Yorgun bir gün sonra Ferhat Sağlık kulübü kendisinin sauna, buhar odası, açık ve kapalı havuz, spor salonu, masaj hizmet ve masaj kürsü, masa tenisi, bilardo, vitamin bari sizin dinlenmeniz için mükemmel bir mekandır. ADIM girecek katta bulunuyor.

"Genceçay" bahçe-park kompleksi kent sakinlerinin, ayrıca kente gelen yerli ve yabancı konukların boş zamanlarının verimli düzenlenmesi için Gence nehri boyunca kurulmuştur.

"Genceçay" bahçe-park kompleksinin uzunluğu 1,2 kilometredir. Toplam alanı 34 hektar olan bu tesiste tatil için her taraflı ortam oluşturulmuştur, geniş ışıklandırma çalışmaları yapılmış, 15 fiske ve çeşitli kompozisyonlu 10 heykel kurulmuştur. Nehrin mecrasının her iki tarafında betondan toplam uzunluğu 2,4 kilometre olan istinat duvarı inşa edilmiştir [42]. Bulvarda Bayrak meydanı, "Ali ve Nino" kompleksi, Basın evi, Kitap evi, Çocuk eğlence ve ticaret merkezi, altı ve yedi katlı 3 konut, üç kahvehane, restoran, açık havada attraksion'lar ve diğer sosyal tesisler inşa edilmiştir. "Genceçay" bahçe-park kompleksi'nde 1,7 kilometre uzunluğunda bisiklet yolu ve iki bisiklet duracağı inşa edilmiş, büyük monitör kurulmuştur. Caddenin yukarı kısmından geçen

Azerbaycan bayrağı sokağı gelişmiş, 1,5 hektar arazide otomobiller için durak inşa edilmiştir.

Uğurlu\ "han" han; Eski mimarlık abidesi olmak üzere tarihimizin bir dönemini yansıtıyor. Bir zaman ticaret merkezi olan ve ipək yolunun üzerinde bulunan Gence'ye yabancı ülkelerden sayısız misafirler gelir, bu kervansaraylarda kalırlardı. Kervansaray bir tür otel rolünü oynuyor.

Vego Otel iş qonaqlama ve turistik tatil için emrinize 33 nefis odalar sunuyor. Otel 4 adet Suit, 1 adet Junior Suit, 2 adet deluxe, 26 adet Standart bir ve iki kişilik oda türleri olmakla ve Gencinin tarihi anıtlarına açılmakla müşterilerin rahatlık ve zevkini tatmin ediyor.

Best House Apartment'ta ücretsiz otopark, özel sigara içme alanı ve konuklar ücretsiz otoparktan yararlanabilir. Bu daire ücretsiz araba servisi, çamaşırhane hizmeti ve market alışverişi hizmeti sunmaktadır.

Şehir merkezi 7 km uzaklıktadır.

Havalimanından 15 km uzaklıktaki Gence havalimanı hızla ulaşılabilir.

Odalar

Bu dairede ücretsiz Wi-Fi, isteğe bağlı filmler izleyebileceğiniz kablo TV, giyinme alanı ve kişisel bilgisayar içeren odalar sunulmaktadır. Konuklar banyodaki banyoda bulunan küveti kullanabilirler.

Yiyecek ve içecek

Dairedeki mutfak buzdolabı, su ısıtıcı, çamaşır makinesi ile donatılmıştır.

Internet

Kablosuz internet tüm bölgede mevcuttur ve ücretsizdir.

Otopark

Tesis bünyesinde ücretsiz otel park yeri mevcuttur.

Genja otel Genja şehrinde iyi konaklama sağlar.

Şehir merkezi sadece 10 dakikalık yürüme mesafesindedir.

Gence Havaalanı'na arabayla 15 dakika uzaklıktadır.

Odalar

Bu tesis, modern olanaklarla 70 odaya sahiptir. Konuklar her odada kişisel iklim kontrolü, özel kasa, gardrop, pantolon ütüsü, kaneye yararlanabilir.

Hizmetler

Ganja Hotel, konuklarına 24 saat açık resepsiyon, çamaşırhane ve oda servisi sunmaktadır.

Internet

Kablosuz internet erişimi otel genelinde mevcuttur ve ücretsizdir.

Otopark

Otel bünyesinde ücretsiz özel otopark mevcuttur.

Oda sayısı 70.

Lüks Karvansaray Hotel, 25 ses geçirmez oda ve özel sigara içme alanı, özel bir kasa, otopark ile hizmet vermektedir.

Gence merkezi otelden 4 km uzaklıktadır.

Karvansaray Hotel'in misafirleri Gence havalimanına arabayla 15 dakikada ulaşabilirler.

Odalar

Karvansaray Hotel'de konaklamak isteyen misafirlere laptop tipi bir kasa, düz ekran televizyon, veranda, dolap, çalışma masası ile donatılmış odalar verilmektedir. Banyolarda duş, saç kurutma makinesi, bide vardır.

Hizmetler

Konuklar, tesisin bünyesindeki 24-saat resepsiyonu, çamaşırılık hizmetini, oda temizliğini kullanabilirler.

İnternet

Kablosuz internet bütün otelde mevcut ve ücretsizdir.

Otopark

Tesis bünyesinde ücretsiz herkese açık otel park olanağı mevcut.

Oda sayısı: 25 [42].

Butik Cinema Boutique Hotel, Gence şehrindeki 4 yıldızlı otellerin ideal bir örneğidir. Döviz bürosu, özel bir kasa, berber dükkanı imkanlarının yanı sıra ücretsiz araç hizmeti, mihmandar servisi, oda servisi mevcuttur.

Şehir merkezi yürüyerek sadece 10 dakika uzaklıktadır.

Cinema Boutique Hotel, Gence havaalanına arabayla 15 dakikalık mesafede yer almaktadır [42].

Odalar

Otelde ısıtma sistemi, laptop tipi bir kasa, düz ekran televizyon, kişisel bilgisayar, pantolon ütüsü ve elektrikli su ısıtıcısı, bulaşık makinesi, buzdolabı gibi imkanları sunan 17 ses geçirmez oda bulunmaktadır. Konuklar her banyoda banyo küvetini, saç kurutma makinesini, ücretsiz tuvaletten istifade edebilirler.

Hizmetler

Otelin bünyesinde kiralık arabalar, bisikletler vardır.

Relax

Spor sevenler oteldeki biniciliğe, yürüyüşe, balıkçılığa katılabilirler.

İnternet

Kablosuz internet otel odalarında mevcut ve ücretsizdir.

Otopark

Tesise yakın ücretsiz herkese açık otel park olanağı mevcut.

Oda sayısı: 17.

III BÖLÜM. GENCE BÖLGESİNİN TURİZM POTANSİYELİ VE ONUN ANALİZİ

3.1. GENCE'DE TURİZMİN GELİŞİMİNİ GEREKTİREN TEMEL FAKTÖRLER

3.1.1.Mimari yapılar

Gence, Azerbaycan'ın en eski şehirlerindedir. Burada tarihimizin çeşitli dönemlerine ait maddi- kültürel anıtlara her adımda rastlamak mümkündür. Bu anıtların birçoğu bugünkü kentin bulunduğu yerde, daha eskileri ise eski Gence kendi topraklarında kendi varlığını korur.

Böyle anıtlardan bize bilinen en eskisi "Cömert Kasap" türbe ki, eski Gence şehrinin yerleşir. Türbe şimdiki şehrin yakınlarında, Genceçay'ın sağ kıyısında eski kale duvarlarının 1 km'de yapıldı. VII-VIII yüzyıllara ait olan anıt, geçmişine göre Gencinin tarihi vesikası olarak da kabul edilir. Türbe 1139 yılının korkunç depremi sırasında tamamen dağıldı ve XIII yüzyılda şehir ahalisi tarafından yeni restore edildi. Anıtın kalıntılarını 1940 yılında Eski Gencinin bölgesinde arkeolojik kazılar yapan İshak Caferzade keşfederek ortaya çıkardı.

Anıt son kez 2004 yılında Haydar Aliyev Vakfı tarafından tamir edilerek, önceki türbenin biçiminde restorasiyaya edildi. Sekiz köşeli formda olan türbenin tikisində pişmiş tuğla ve gəcdən kullanıldı.

Türbede defin edilen şahıs hakkında ise, maalesef, hiçbir tarihsel kaynakta yazılı bilgiye rastlanmıyor. Buna rağmen, halk arasında "Cömert Kasap" hakkında çok sayıda rivayetler dolaşüyor [43].

Rivayetlerden birinde şöyle deniyor ki, Erdemlik Gencinin eski mahallelerinden birinde qəssablıq eder, halka et satıyordu. Garibi şu ki, hiçbir teraziden kullanmadan eti net ve doğru ayırır, "Ali aşkına ne fazla

alırım, ne eksik veririm" diyerek, müşterinin istediği ağırlıkta eti kesip biçmiş.

Sonradan alıcı aldığı eti evde terazi ile çektiğinde bir miskal bile, artık-eksiklik olmadığını görüyorlarmış. Bu nedenle kasabın bu doğruluğu diller destanı olmuş, öldükten sonra şehir nüfusu kabri üstünde sekiz köşeli türbe yaptırmışlar.

Diğer bir rivayette ise, Cömert kasabın, Muhammed Peygamber'in amcası oğlu, IV raşidi halifesi Ali bin Ebu Talib'in döneminde yaşadığı söylenmektedir. Henüz araplar Azerbaycan'a gelmeden önce, İslam dini hakkında duyarak Arabistan'a gitti. Orada Hz. Ali ile görüştüktan sonra Gence'ye dönerek İslam dininin tebliği ile ilgilenmiş.

Rivayetlerde onun kentin savunması sırasında şehitlik mertebesine yükseldiği söylenir. O da belirtiliyor, "Cömert Kasap" türbesi, sade halktan (vergi veren kesimden) olan bir kişinin kabri üzerinde dikilmiş ilk anıttır.

Gence Tarih-Diyarşinaslık Müzesi

Nizami Gencevi Gence Tarih-Diyarşinaslık Müzesi - Gence şehrinde bulunan en büyük ve eski müzedir. Temeli 1924 yılında atılan müzede, halihazırda 30.000- den fazla eser bekletilir.

Şu anda müzenin bulunduğu bina XIX yüzyılda inşa edilmiştir. Bu bina Cevat hanın sonuçları İsmail han ve Adil han Ziyadxanovların kişisel mülkü olmuştur. Adil han ve İsmail han

Ziyadxanovlar Cevat hanın torunu Mehmet Ali han Ziyadxanovun oğulları idi. Adil han AHC döneminde Azerbaycan'ın Tahran temsilcisi olmuş, AHC'NİN çöküşünden sonra Türkiye'ye göç etmişti.

Gencinin polis müdürü olan İsmail han ise 1920 yılında sorgusuz, yargısız kurşuna dizilmiştir. Onların kişisel mülkü olan bina da, asil ailelerine ait birçok binalar gibi ictimailəşdir'ılmıştı. Sovyet döneminde

burada birçok kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. 1972 yılından itibaren bina Gence Tarih-Diyarşinaslık Müzesi'ne verilmiştir.

Müzenin temeli 1924 yılında atılmıştır. Müzenin kurulmasında Gence semnariyasının öğretmen ve öğrencilerinden İ. Caferzade, S. Seyidov, C. Refibeyov, F. Melikov ve başkaları aktif yer almışlar. İlk yıllar müze 2 şubeden oluşan olmuştur: Etnoloji ve tarım, müzenin 500'den fazla eseri olmuştur [50].

1927 yılında Hanlarda (şimdiki Göygöl rayonu) alman arkeolog Y. İ. Hümmel arkeolojik kazılar yapmıştır. O, bulunan eserlerin bir kısmını Hanlar etnoloji müzesi'ne teslim etmiş, diğer bir bölümünü ise kendi vatanına göndermeye başarmıştır. 1961 yılında Hanlar ve Gence müzeleri birleştirilmiştir.

1954 yılında müze, Gence şehri, Azizbeyov 260 adresinde bulunan binaya taşınılmıştır. O zamanlar müze 7 büyük salondan ibaret olmuş ve 3 şubeye bölünmüştü: Doğa, İnkilabaqədərki dönem ve Sovyet dönemi tarihi. 1972 yılında müze, şimdi bulunduğu Ziyadxanovlar mülkü binasına nakledilmiştir.

Şu anda müzenin 30 binden fazla eseri vardır. Müzenin standında Gencinin en eski dönemlerinden başlamış son zamanlara kadar olan tarihi, arkeolojik bulgu örnekleri, maddi kültür anıtları, etnografik, epiqrafik, numizmatik örnekleri 18 salonda sergileniyor.

Müzenin temel fonu'nda 24785 eser vardır. Onlardan 4483 arkeoloji, 1648 adet etnografya, 392 resim, 9 heykel, 2753 fotoğraf, 9259 belge, 3441 numizmatik alanlarına aittir. 972 kv. m. alanı olan müze salonları hal- halihazırda iki şubeden ibarettir: Eski dönem ve çağdaş dönem şubeleri.

Eski dönem şubesi Azerbaycan'ın en eski zamanlarından YÜZYILIN sonlarına olan tarihini yansıtıyor. Gence yakınından

bulunmuş tunç t b rzin ve onun düzeltilmesi için kullanılan ta  kalıp müzenin eserleri arasında yerini almıştır . [3] Ayrıca müzenin standında e. e. İKİNCİ binyıla ait boyu 2 m 20 cm olan kadın skleti ve onunla beraber g m lm   s s ve ev eşyaları sergileniyor. Muezeyd  VII yüzyıla ait olan Kafkas Albanyası hükümdarına ait kabir üstü anıt bekletilir.

Bunlardan başka müzenin standına Kafkas Albanyası dönemine ait gümüş kadın tacı Nizami Gencevi'nin mezarından belirlenmiş  raklar, Gence halıcılık okuluna ait halı  rnekleri, Azerbaycan tarihinin çeşitli dönemlerine ait sikkeler, kuyumculuk örnekleri, çeşitli dönemlere ait  ini örnekleri, metal  rnekleri, Gence hanlığı'nın bayrağı da dahildir

Nizami Türbesi

Nizami türbesi dahi Azerbaycan  airi Nizami Gencevi'nin doğduğu Gence  hrinin yakınlarda bulunuyor. Yapı 20 m y ksekliginde silindirik şekilde mermer bina ve çevresindeki park ile yenilenmiştir. Türbenin yakınlarda  lmez şairin yarattığı eserleri terennüm eden tunçtan anıt bulunuyor.

Nizami'nin kabri üstünde eskiden beyaz kireçtaşından türbe yapılmıştır. İlk türbenin yapımı 13-14 yüzyıllara ait ediliyor.

Türbe, Altın Arslan tarafından Nizamiye hediye edilmiş H mdan -  imdiki Ahmetli köyünün toprak ve bu araziye yerli nüfus şimdi de " eyh doğrusu", " ih doğrusu" diyor. " ih d z nd " yapılan arkeolojik kazılar kanıtlıyor bu arazi bir zamanlar Gence  hrinin bir tür fahri hıyabanı olmuşdur.burada  eyh Nizami'nin türbesinin etrafında Gencinin başka saygın kişilerinin de türbeleri olmuştur. YÜZYILIN ba larında Rusya imparatorluğunun Kafkasya'da y r tt ğu yayılmacı politikası sonucunda Gence hanlığı'nın yıkılmasından sonra, 1826 yılında " ih d z nd " yaşanan meşhur Yelizavetpol savaşı sırasında türbe ciddi

zedelenir ve tamir edilmediğinden berbat duruma düşüyor. XIX yüzyılın 40'li yıllarında tamamen çökme tehlikesi karşısında kalan türbenin ciddi tadilata ehtiyacı olduğunu gören Karabağ hanlığı'nın tarihçi Mirza Adıgüzel bey YÜZYILIN ortalarında türbini tamir ettirerek onun uçmuş kubbenin yerine yeni bir kubbe yaptırıyor. Daha sonra General Yadigarzadə tarafından restore ettirilmiştir. YÜZYILIN başlarında ise Adıgüzel beyin soyundan olan ve Gencinin polis müdürü çalışan Ejder bey Adıgözelov-Gorani kubbeyi tamir ettiriyor. Bundan sonra türbe tamamen bakımsız kaldığından uçup dağılıyor. 1875 yılında İran tahtının veliahdı Ferhat Mirza Kaçar büyük şairin ziyaretine gelişini ve türbenin durumunu kendisinin "Yol kılavuzu" kitabında da şöyle tarif ediyordu: "Biz daha yedi verst yol gittikten sonra çok da büyük olmayan bir kümbet gördük. Kümbet yarıçulmuş bir durumdaydı. Bu-şeyh Nizami'nin mezarı idi. Buradan Gence'ye yedi verst kalıyordu. Ben koşarak mezara doğru gittim. Ancak yakındaki postun gözcüler gümbəzin üstüne o kadar ot yığmışlardı ki, içeri girmek mümkün olmadı". 1879 yılında Mekke ziyaretine giden Seyid Ezim Şirvani Nizami'nin türbesini ziyaret eder ve onun acınacak durumundan etkilenerek ünlü rubaisini söylüyor [50]:

Ey Şeyh Nizam, ey düzeni yıkan,
Ey Gence'de izzü - ihtişamı çöken.
Olmadı cihanda bir seninle məntək,
Beyti, evi, okulu, kelamı çöken.

1947 yılında şairin mezarı üstünde doğmasının 750 yıldönümüne adanan anıt dikildi. Türbe 1990- 1991 yıllarında yeni kuruldu. Nizami Gencevi türbesi kompleksine koruma statüsü verildi.

Şah Abbas camii

Şah Abbas camii 1606 yılında mimar Şeyh Bahattin Muhammed

Faktörün projesi temelinde inşa edilmiştir. Şah Abbas camii Cuma camii olarak da biliniyor.

Şah Abbas camii XVII yüzyıl Azerbaycan mimarisi için tipik olan değerli abidedir. Toplam hacmi küp şeklinde olan bu anıtın büyük çaplı kubbeyle örtülmesi, toplam hacim açısından dikkat çeken yapı oluşturuyor. Burada binanın hacminin çözümüne daha fazla dikkat edilmiş, yurtdışına açılan portal-eyvanlar basit ama derin hacimli verilmiştir. Şah Abbas caminin etrafında bulunan medrese şu anda dağılmıştır. Caminin karşısında çifte minare YÜZYILIN sonlarında inşa edilmiştir. Ünlü Azerbaycan şairi ve tarihçisi Abbaskulu ağa Bakıhanov Şah Abbas caminin meşhur alim ve mimar Şeyh Baəddin tarafından dikildiğini bilgi veriyor.

Binanın yapımında yumurta beyazı ile kil-kireç karışımından ve kırmızı tuğladan kullanıldı. 1776 yılında binaya ilave olarak çift minare de yapılmıştır. 1920 yılında rus bolşevikleri tarafından kente ve çevreye atılan mermilerin etkisiyle minarelerin biri eğilmiştir. Aynı yıl Gence Hayır Cemiyeti tarafından restorasyon çalışmaları yapılsa da, eğik minareyi tamamen restore etmek mümkün olmuyor. Gence şehri Ş.İ.hatai caddesi ve Gence sokaklarının kavşağında bulunan bina günümüzde cami olarak faaliyet gösteriyor [50]. Şah Abbas caminin salonu kendi dönemine göre en büyük ibadet mekanlarından oldu. Caminin salonunda sağlam meşeden yapılmış bir minber vardır. Kendi benzersiz bir sanat eseri olan, şebeke yöntemiyle, tek bir çivi dahi kullanılmadan yapılmış minberin üzerindeki yazılardan anlaşılıyor ki, yaşı camiyle yaklaşık aynı olan, çeşitli dönemlerdeki düşman hücumları sırasında zarar görmüş bu minberi 1897 yılında Gence hükümdarı Cavad han Şahverdi han oğlu Ziyadoğlu-Gacar tamir ettirmiştir. Şücayəti ile Azerbaycan'ın kahramanlık sembolüne dönüşmüş Cavad han'ın türbesi

de Şah Abbas caminin yakın. Genel olarak, Ziyadoğlu soyundan olan diğer hanların da mezarları bu arazi de oldu. Sovyet döneminde yapılan rekonstrüksiyon çalışmaları sonucunda onlar iptal edildi. Fakat Şah Abbas camii etrafında tarixcəsini henüz çoklarının bilmediği başka mezarlarda mevcut olup.

Gence Kalesi

Ferhat Paşa Sultan ÜÇÜNCÜ Murad'ın emriyle Safevilerin elinde kalan Gence üzerine gidiyor. Gence 1 eylül 1588/9 şevval 996 tarihinde alınıyor. Gence alındıktan sonra Ferhat Paşa kala yapımına başlanmasına emir verir (3 eylül 1588/11 şevval 996). Kırk güne 3800 Zira (1 Zira1 Arşın, Yaklaşık 61 cm). Uzunluğunda, 10 Zira yüksekliğinde ve 3 Zira kalınlığında kale inşa ediliyor. Səlatini Səbuktəkindən kalma harap bir cami hızla tamir edilmiş ve ilk cuma namazı 14 ekim 1589/23 zilqadə 997 tarihinde bu camide kılarak Murad bin Selim adına ilk xutbə oxunmuştur.

Kalenin yapımında kil-çamur, çay taşı ve Gence mimarisi için geleneksel olan kırmızı tuğla kullanılmıştır. Kalenin uzunluğu 13,7 km, yüksekliği ise 12 m'dir. Kale yapılırken ise Gencinin bazı mahalleleri Kale duvarlarından dışında tutuldu.

YÜZYILIN sonu, XVII yüzyılın başlarında Gence şehri dört bölümden Dışarı şehir, Şəhristan, İçqala ve Narınqaladan oluşuyordu.

1868 yılında Gence Kafkasya'nın il merkezine dönüştürdükten sonra şehrin yeni ana planı tertip olunur. 1873 yılında onaylanmış ana plana göre kale duvarları yıkılır, yerinde Avrupa benzer halk mahalleler yapıyor. Halihazırda Gence Kalesinin çok küçük kısmı Şirelibey burcu tane nesillere yadigar kalmıştır. 2007 yılının bu kale duvarında onarım çalışmaları yapılmıştır.

Gence İmamzade ziyaretgahı

Bu müəqəddəs ziyarətgah Gence şəhərindən 7 km uzaqlıqta eski Gencinin yıkıntıları yanında, Gence nehrinin sağ kıyısında bulunur. İmamzade veya Göy İmam 739 yılında V şii imamı Muhammed Bağırın oğlu İbrahim'in defnedildiği yere denir. Halihazırda İbrahim türbesinin birinci kadının iç duvarına örülmüş kitabe korunuyor. Kitabede ismi belirtilen tuğgeneral İsrafil bey Yadigarzadə 1878 yılında İmamzade kompleksinde kendi hesabına tamir ve onarım işleri gördürüb.

İmamzade ve onun etrafındaki topraklar 1186 yılında Nizamiye "Hüsrev ve Şirin" adlı değerli sanat incisi yarattığına göre Altın Arslan tarafından hediye edildi. Atabey hükümdarı Gencinin yakınlarında Nizam ile görüştü, ona kıymetli hediyeler ve kardeşi Muhammed Cihan Pehlivan'ın yerinden Gence yakınlarındaki Həmdünyan köyünü bağışladı. Bu köy şimdiki İmamzade ve çevresindeki topraklar sayılır. Bu topraklar sonralar Nizami soyundan Şeyxzamanlılara ait oldu.

Gence İmamzade türbesinin etrafına taş ve tuğladan duvar çekilmiştir. Tesisin en kıymetli abidesi yüksekliği 12 m olan, dikdörtgen plana sahip imamzade türbesidir. İbrahim'in kabri üstünde inşa edilen türbe silindire benzer koltuğa oturtulmuş tuğla örtülü benzersiz kubbeyle tamamlanıyor. Kubbenin yüksekliği 2, 7 m, çapı 4,4 m'dir. Türbenin dış görünümünde en çok teorik çeken elvan renkli fayanslarla süslenen yakışıklı kubbe ve silindirik gövde. Orta bölümde genellikle mavi çiniler kullanıldı ki, bunlar da ortak zemin oluşturuyor. Baklava ve diğer figürlü süslemeler koyu mor renktedir. Tek tek yaşılvari fayanslara da rastlanır. İmamzadənin Göy İmam adlandırması da bununla ilgilidir [52].

3.1.2.Kültürü

Her halkı onun kültürel mirasına göre tanıyor ve değerlendiriyorlar. Dünya Azerbaycan halkının doğu kültürlü ve özgünlüğü ile seçilen kültürünü takdirle karşılıyor.

Azerbaycan'ın bütün bölgelerinde olduğu gibi Gence şehrinde de bu zengin kültür kendini ispat ediyor. Çok sayıda kültür merkezleri, yeni inşa edilen eski doğu üsluplu kültür merkezleri, modern parklar, korunan tarihi anıtlar, müzik zenginliği, rengarenk danslar, enfes mətəbət, dünyaca ünlü sanat incileri ve kendine has gelenek görenekleri bu diyarın nasıl değerli kültüre ait olduğunu ve onu nasıl koruyup geliştirdiğini gösteriyor. Bu zenginliği ve gelişimi dünya halklarına sergilemek için her yıl Gence şehrinde birkaç uluslararası kültürel festivaller, sergiler, bilimsel konferanslar ve büyük ölçekli şehir etkinlikleri organize ediliyor.

Fiziksel kültür ve spor merkezlerinden başka şehirde Cafer Cabbarlı (Azerbaycan'ın tanınmış dramaturgi) adına Gence Devlet Dram tiyatrosu, Fikret Emirov Gence Devlet Filarmonisi, "Zarrabipoeziya\" tiyatrosu, Gence Devlet kukla tiyatrosu gibi bize miras kalan en eski kültür merkezleri faaliyet gösteriyor. Kentte 5 Müzik okulu, Çocuklar için meslek okulu, Sanat okulu, 5 müze, 3 kültür evi, 6 kulüp, müzik evi, 27 kütüphane faaliyet gösteriyor.

Yukarıda belirttiğimiz devlet tarafından finanse edilen okul ve merkezlerden başka burada ayrıca orkestra şubesi, Eğlence merkezi, 3 dinlenme parkı, uygulanması ve dekoratif sanat merkezi, "Gülşen" dans grubu ve "Ulu Gence" orkestrası gibi özel şirketler de faaliyet gösteriyor. Eğitim alanında 1300 den fazla insan katılıyor [48].

Sanat temsilcileri ile birlikte iyi olurdu ki, cumhuriyetimizin merhum oyuncularını Zülfügar Baratzade ve Muhammed Bürceliyev, Alaaddin Abbasov ve Sedaye Mustafayeva gibi sevilen sanat adamlarını da belirtelim. Şarkıcı Şahnaz Haşimova ayrıca Azerbaycan'ın Halk Sanatçısı unvanına layık görüldü. Durum şu anda kentte 8 tanınmış oyuncu ve 49 sanat işçisi faaliyet gösteriyor.

Bir zamanlar Gence Azerbaycan kültürünün gelişmesi tarihinde önemli rol oynamıştır. Birçok eserlerinin dünyaca ünü kazanmış akademisyen ve şairler burada doğdu, yaşamışlar.məshəti Gencevi yaratıcılığını özellikle belirtmek gerekir, çünkü Mesheti bayan zamanının halk tarafından sevilen ve saygı gösterilen yetenekli şairlerinden biri olmuştur ve günümüzde de şiirleri sevilə-sevilə okunuyor. Azerbaycan'ın vazgeçilmez dünyaca ünlü şairi ve düşünürü Nizami Gencevi, bu dönemlerde Gence'de yaşayıp yaratmıştır. Onun Hamsisi dünya edebiyatının nadir incilerindendir.j.e.bertelsin sözlerine göre Nizami sahip olduğu olağanüstü duygu, duygu zenginliğiyle ebedi olarak insanlığın zihinlerini fethedip.

Gence'de ulusal tiyatro olmamıştır. Bunun karşılığında burada milli oyunlar, ağ, çeşitli sergiler faaliyet göstermiştir. Milli oyunlarla birlikte burada faaliyet gösteren Rus tiyatrosunun temsilcilerinin konuşmaları ki, bu da Gence'de mevcut Rus diline olan ilginin bariz örneği idi.

Gence şehri 2016 yılı için "Avrupa gençlik başkenti" seçildi.

Gence Devlet Dram Tiyatrosu'nun binası XIX yüzyılın 80'li yıllarında alman işadamı Kris-tof Förer tarafından inşa edilmiştir. Tiyatronun binası XIX yüzyıl tarihi abidesidir. Gence Devlet Dram Tiyatrosu 1921 yılında kasım 13'de Bakü'de kurulmuştur. 1925 yılına kadar "Eleştiri-tebliğ" tiyatrosu adıyla faaliyet göstermiş, 1925 yılında ise "Bakı-işçi-kəndli" tiyatrosuna dönüşmüştür. 1932 yılının aralık ayında tiyatro bütün heyvət'ı ile birlikte Gence'ye aktarılmış ve faaliyetlerini burada sürdürmüştür. Gence'ye gelen oyuncular içerisinde İsmail Talıblı, Alesker Alekperov, Ağasadiq Gəraybəyli, Ağahüseyn Cavadov, Mehdi Memmedov, Kazım Aydın, Fatma Kadri, Emir Dadaşlı, Remziyye Veyselova gibi muktedir sanatçılar vardır. 1932-34 yıllarında Kırmızı Bayraklı Türk İşçi Tiyatrosu; 1934-35 yılları Kırmızı Bayraklı İşçi Tiyatrosu; 1935-39 yılları Kırmızı Bayraklı Kirovabad Devlet Dram Tiyatrosu; 1939-52 yılları L.Beriya adına Kırmızı Bayraklı Kirovabad Devlet Dram Tiyatrosu; 1952-64 yılları Kırmızı Bayraklı Kirovabad Devlet Dram Tiyatrosu; 1964-90 yılları Cafer Cabbarlı adına

Kirovabad Devlet Dram Tiyatrosu; 1990 yılından itibaren ise Gence Devlet Dram Tiyatrosu olarak adlandırılmıştır [49].

Dram Tiyatroda gençlerden oluşan tiyatro stüdyosu faaliyet gösteriyor.

Tiyatronun binası XIX yüzyıl tarihi abidesidir. Bina 1885 yılında almanlar tarafından lutheran kilisesi olarak inşa edilmiştir. İnşaatta genellikle tras taşından yararlanılmıştır. Binanın toplam alanı 650 m2'dir. 1 salon, 1 giriş ve 15 odadan oluşuyor. Ahmet Cemil caddesi'nde bulunan, hristiyan dini anıtlar arasına dahil edilen bu binada halihazırda Gence Devlet Kukla Tiyatrosu faaliyet gösteriyor. Gence Devlet Kukla Tiyatrosu Azerbaycan SSC Bakanlar Kurulu'nun 18 Eylül 1986 tarihli 299 sayılı emrine göre kurulmuştur.

Bu süre zarfında tiyatrodaki 100'e yakın gösteri hazırlanmıştır. Repertuarda Azerbaycan yazarları ile beraber dünya halklarının eserlerine de tercih ediliyor.

3.1.3.Ulaşım yolları

Gence'de sosyal ulaşım

Gencenin ulaşım sistemi değişiyor. Devlet Karayolu Taşımacılığı Hizmetinin Gence Bölgesel şubesinden verilen bilgiye göre, halkın huzurunu sağlamak amacıyla, kentte birçok sosyal ulaşım araçlarının güzergah hatları yenilendi. Kurumdan sürecin bundan sonra da devam ettirileceği bildirildi.

Gence sakinlerinin isteğini ve toplumsal trafikte yoğunluğu dikkate alarak, Devlet Karayolları Taşımacılık Hizmetinin Gence Bölgesel Şubesi tarafından birkaç otobüslerin hattı uzatıldı. 5 ve 4 numaralı otobüslerin hattı ve hareket saati değişti. Kentte bu yenilikler modern tipte "Hyundai" markalı otobüslerin getirilmesi ile mümkün oldu. DANX'İNİN Gence Bölgesel Şubesinin aparıcı-məsləhətçisi İsa Guliyev: "Şehir nüfusunun haklı rahatsızlıklarını dikkate alarak, güzergah şemalarında takım değişiklikler yaptık. Bugünlerde "Azəravtonəqliyyata\" ait 4 numaralı "İsuzu" markalı otobüslerin hadi Devlet Tarım Üniversitenin Öğrenci Kampına kadar uzatıldı. Yaklaşık bu, bir kilometreye

kadar mesafe demektir". 5 numaralı güzergah üzere çalışan yeni "Hyundai" otobüslerinin da hareket hattı uzatıldı. Nitekim bu taşıt 3'de ilçeden Gülistan kasabasına gibi hareket edecek. Ayrıca otobüsler arasındaki zaman aralığını 5 dakika civarında tutmak amacıyla,

Devlet Karayolu Taşımacılığı Hizmetinin Gence Bölgesel Şubesi yenilenen hatlara 10 kadar çağdaş tipi otobüs üretmeyi planlıyor.

Devlet karayolu taşımacılığı hizmetinin Gence bölgesel şubesinin acil hattına giren şikayetler genellikle, şoförlerin kabalığı, direksiyon başında sigara içme durumları, duraktan dışında tutmak ve otobüsü hızlı sürme karakterlidir. Hizmet tarafından bu konularla ilgili ay içinde 50'a kadar protokol düzenlenmiştir ve şoförler 40-50 manat arasında ceza edildi [49].

Milli.Az Kepez TV'YE verilen bilgiye göre, Gence'de kaldırılan meseleden sonra halihazırda hatlarda sıvı gazla çalışan "Qazel" markalı sosyal ulaşım araçları yoktur. Diğer yakıt türü ile çalışan "Qazellərin\" ise hattan çıkarılmasına çok az kaldı. İsa Guliyev, Devlet Karayolu Taşımacılığı Hizmetinin Gence Bölgesel Şubesinin önde gelen danışmanı: "Bu yıl 49 adet "Qazel" markalı taşımacılık araçlarının "İsuzu Baqdan" otobüsleri ile değiştirilmesi öngörülüyor. "Simurg" kampanyası görüşmeler yapıp, otobüsleri parça parça edip. Önümüzdeki günlerde kullanıma açılacak. 30'a yakın "İsuzu Bogdan" otobüsü hizmete açılacak. Yaklaşık 20'si getirilip, 10'i kaldı ki, onların da gelecek hafta sonuna kadar getirilmesi öngörülüyor. Gelecek ayın başından ise yeni otobüsler hizmete sokulacak. 23, 4, 8 numaralı güzergahlar yeni araçlarıyla takip edilecek". Ayrıca, 14 güzergah hattının yeni ulaşım vasıtasıyla sağlanması için görüşmeler yapılıyor. Şehrin sosyal ulaşımında yenilikler bununla bitmeyecek. Yeni yapılan bütün kasabalara otobüs hatlarının uzatılması öngörülüyor. İsa Guliyev: "Güzergahların uzatılması, yeni kasabalar eklendi, o topraklara ulaşımın yoğun çalışmasını organize edecek. Yakın zamanlarda mülteci kampına yeni - 99 numaralı hat açtık. 9 ve 12 numaralı hatların çizgisini de bu bölgeye kadar uzatacağız. Yeni yapılan bütün kasabalara otobüs hatlarının uzatılması öngörülüyor. Henüz güzergahların rahat çalışması için yol

altyapısı buna izin vermiyor. Yollar düzelen gibi bu konular çözüme kavuşacak". Yeni durakların da sayısı artacak. Otobüsler tamamen yenilendikten sonra duracaklar aktif faaliyete başlayacak. Belirtelim ki, duraklarda özel monitörler aracılığıyla otobüslerin grafikleri gösterilecek. Daha bir yenilik ise temmuz ayından sosyal taşıt sürücülerinin tek giysi biçimine geçmesi ile ilgilidir. Ayrıca kentte önümüzdeki günlerde 28 taksi durağının kurulması da planlanıyor. Belirtelim ki, kente 500 yeni taksinin getirilmesi de gündemdedir.

Gencenin demiryolu ulaşımı

Bakı-Ələt-qazax ana yolunun, 344 kilometre uzunluğu 38 kilometre olan Gence yuvarlak yolunun ve Gence demiryolu istasyonunun onarım ve tadilatından sonra açılışı olmuştur [45].

Ulaştırma bakanı Ziya Memmedov ve Gence Valisi Elmar Veliyevin katıldıkları etkinlikler yuvarlak yolun açılışı ile başlamıştır. Açılış töreninde kaydedilmiştir ki, yol 4 gidiş şeridinden oluşur ve inşaat işlerini İtalya'nın "İmpressa" şirketi ile Kore'nin "Ultra Azerno" firması gerçekleştirdiler. Mevcut iki hareket şeridinin kurulmasına 2007 yılının mart ayında, diğer 2 hareket şeridinin yapımına ise 2009 yılında başlandı. Yol boyunca 4 köprü, 82 adet çeşitli çapta suötürücü borular kurulmuş, aynı zamanda zorunlu bölgelerde ışıklandırma sistemi kurulmuştur. Asya Kalkınma Bankası'nın ve Kore'nin "Şinhan" Bankası tarafından finanse edilen yolun bir üstünlüğü de ondadır otomobiller Gence şehrine dahil olmadan yuvarlak yolla Kazak istikametine çıkmak imkanı elde etmişlerdir.

Ulaştırma bakanı Ziya Memmedov ve Gence Valisi Elmar Veliyev yolun açılmasını kurdelesini kestikten sonra otomobiller yüksek kaliteli ve çağdaş standartlara uygun yoldan hareket etmeye başlamışlar.

Gence demiryolu istasyonunun tamirattan ve onarımından sonra açılışı olmuştur. Törenden önce ulaştırma bakanı Ziya Memmedov demiryolcular görüşmüş, onların istek ve önerilerini dinlemiştir. Bakan kaydetti ki, hem Gence yuvarlak yolun, hem de demiryolu istasyonunun onarımı ve yeniden

yapılandırılması ülke başkanının ulaşım çalışanlarının karşısına koyduğu koşullara uygun gerçekleştirilmiştir. Halihazırda ülkenin ulaşım sisteminde büyük altyapı yenilikleri hızla sürdürülüyor. Gerek karayollarının, gerekse demiryollarının yenilenmesi yönünde kompleks projeler hayata geçiriliyor ki, bütün bunlar da devlet başkanının tam kontrolündedir. Sembolik kurdele kesildikten sonra ulaştırma bakanı Ziya Memmedov ve Gence Valisi Elmar Veliyev garda kurulan ortamla yakından tanışmışlar [45].

Cedvel 3.1.

Gence şehrinden geçen yolcu trenlerinin seferleri

Tre nler	Gen ce'den gitme vakti	Gen ce'ye gelme zamanı	Yön	Bak ü'ye ulaşma zamanı	Bak ü'den çıkma vakti	Not
7	96/9 35	22- 45	6- 1-Akstafa	Bak 20	8- 05	22- Her gün
661	662/ 35	23- 45	7- Bakü-Gazah	Bakü- 50	9- 20	22- Her gün
665	666/ 03	23- 05	6- Bakı-B/kəsik	Bakı- 20	9- 10	20- Her gün
601	602/ 00	9- 40	16- Bakü-Gence	Bakü- 10	17- 00	9- Günaşırı
607	608/ 00	9- 40	16- Bakü-Gence	Bakü- 10	17- 00	9- Günaşırı
7	38/3 50	0- 02	5- Bakü-Tiflis	Bakü- 05	10- 45	20- Her gün
Elektrik trenleri				Son noktaya ulaşma zamanı	Son noktadan çıkma vakti	
663 0/6629	13- 10	19- 00	Gən cə-Akstafa	Gən 55	15- 30	16- Her gün
663 2/6631	20- 20	7- 40	Gəncə- B/kəsik	Gəncə- 10	0- 00	4- Her gün

663 9/6640	7- 00	13- 45	Gence- Ucar	10- 20	10- 50	Her gün
664 1/6642	17- 00	23- 35	Gence- Ucar	20- 15	20- 40	Her gün

Gencenin hava ulaşımı

İlk kez 1948 yılında Gence'de (Kirovabad) havaalanının yapılışına başlanmış 1951 yılında sona erdi hizmete sunulmuştur. Bu liman örtülü hava şeritleri ile donatılmıştı ve Yak-40 jet uçaklarını kabul etmek olanağına sahipti. Gence Havalimanı uzun süre askeri havaalanı olarak kullanıldı. Azerbaycan cumhuriyeti bakanlar kurulu'nun kararı ile 1996 yılında uluslararası statü almış Gence Uluslararası Havaalanı'nın güç katsayısı, teklif ettiği hizmetlerin düzeyi objektif nedenler üzerinden dünya sivil havacılığının sürekli yenilenen taleplerine cevap vermiyordu. Havalimanının 1964 yılında işlenen uçuş-iniş şeridi sadece orta tipli ve askeri uçakları kabul edebileceğini biliyordu. Bu yüzden Gence Havalimanı 2006 yılında yeniden inşa edilmiş ve aynı yıl Uluslararası Havaalanı statüsünü kazanmıştır [44]. Onarım çalışmalarında 1500 kişi çalışmıştır. Sovyet döneminde kurulmuş tüm donanım tamamen yenilenmiştir. Havaalanı'nın ICAO kodu UBBG, IATA kodu ise KVD . [1] Havalimanında 1 saat içinde 300 yolcuya hizmet etmek olanağı vardır. Gence havaalanında 2005 yılında başlayan onarım işlerine 40 milyon dolara yakın para ayrıldı. Uzmanlar Gence uluslararası havaalanı'nın yararlı olması için havaalanının daha çok transit olarak kullanılmasını uygun olarak görüyorlar . [2] 2007 nisan 6'de Gence Uluslararası Havaalanı Honkonq-Budapeşt güzergahı ile uçan 400 tonluk Boeing-747 yük uçağını kabul etti. Bu Gence havaalanının kabul ettiği uluslararası güzergahtan uçan ilk uçak oldu.

Havaalanının toplam alanı 15 bin metrekareden fazla. Icao gereksinimlerine cevap veren yeni 3 mertebebeli terminal binası saatte 300 yolcuya hizmet görür. Bu terminal yeni teknolojik makinelerle, aviabiletların qeydiyyatı, gümrük ve sınır güvenliği kontrol postları ile temin edildi. Uzunluğu 3300 metre olan yeni hava pisti ağır tipi uçakları kabul etmeye olanak sağlıyor. Buradan hem Avrupa ve

Asya'ya uçuşları gerçekleştiren Azerbaycan'ın ve yabancı devletlerin havayolu şirketlerinin uçakları için transit yedek havaalanı olarak da kullanılacaktır. A-319 uçakları ve AN-140 təyyarələrilə Moskova, Kiev, Bakü, Nahçıvan, Tebriz, Kars, Rostov, Volgoqrad ve Mineralniye-Vodı şəhirlərinə uçuşların düzenlenmesi öngörölmüşdür. Gerekli durumlarda İl-76 ve AN-12 uçakları ile taşımalar da gerçekleştirilecektir. Azerbaycan'da faaliyet gösteren yabancı şirketlere Gence havaalanından çeşitli defalar önerecektir. Havalimanında 200 daimi işçi çalışıyor. Tadilat sırasında havaalanında 2 bin metrekare olan yük terminali, alanı 100 bin metrekare olan yeni asfalt-beton örtülü peron, 80 bin metrekare alanda güdücü yol, havaalanının perimetr'ı boyunca 20 kilometrelik koruma duvarı, kontrol noktaları, transformator istasyonu, akaryakıt istasyonu, itfaiye binası ve diğer önemli tesisler inşa edilmiştir. Havalimanı bölgesinde 400 bin metrekare alanda asfalt-beton döşenmiştir. Terminalden Gence - Kazak anına kadar uzunluğu 3 kilometre, alanı ise 55 bin metrekare asfalt-beton yolun inşaatı tamamlanmıştır [44].

Bakü ile Gence arasında mesafe toplam 370 km'dir, onun için oraya gitmek kolaydır. Fakat Siz asla kanaat etmek, yola değil, şehrin öğrenilmesi daha çok zaman ayırmak istiyorsanız veya iş görüşmesine koşuyorsanız, Bakü-Gence uçak biletlerini almak olur. Bunu ne kadar erken yaparsanız, biletleri uygun fiyata elde etme şansınız da o kadar çok olacaktır. Uçak biletlerinin hızlı ve rahat alınması için Trips.Az portalı oluşturulmuştur. Burada Siz hem iç hem de uluslararası uçuşlar hakkında bilgileri bulabilirsiniz. Şirketlerin önerilerini öğrenip ve Sizin için en uygun seçeneği seçip, Bakü-Gence biletlerini öyle portalımıza elde edilebilir. Portal Size hem gerekli şehre ulaşmak için en hızlı, hem de Bakü-Gence yönü için en ucuz alternatifleri önerecek. Sizin için daha önemli olanı seçin ve unutulmaz gezinizi planlayın!

Gence şehrine otobüsle da çok ucuz fiyata vermek mümkün ama bu Sizin rahatlık gözlentilerinize cevap verecek? Elbette ki bu, en hızlı uçuş yolunu seçmeli ve bunun için ek kaynak sarf etmeli olduğunuz anlamına gelmez. Tüm aktif öneriler Trips.Az portalında mevcuttur, Siz onları mukayese edebilir ve en iyisini

seçin. Bakü-Gence iç güzergahı üzere biletlerin alınması hiç bu kadar rahat olmamıştı! [45]

Cedvel 3.2

Gence Uluslararası Havaalanı seferi

Uçuş yönü	Aviaşitk et	Uçma zamanı	İniş zamanı	Hafta üzere
Bakü-İstanbul	THY	09:45	12:15	6,7
Bakü-İstanbul	THY	10:00	12:15	2,4
Bakü-İstanbul	OHY	09:00	11:35	1,2,3,4,5
Bakü - Gence	AHY	09:55	10:55	1,2,4,5,7
Bakü - Gence	AHY	15:30	16:30	3,6
Moskova - Gence	SVR	09:45	12:30	1,3,5
Moskova - Gence	SVR	08:40	11:20	7
Moskova - Gence	UTA	11:20	14:30	1,3,5,6
Moskova - Gence	GAI	13:40	16:30	1,2,4,5
Moskova - Gence	GAI	15:10	18:00	7
Moskova - Gence	MOV	09:45	12:30	2,4,6
Petersburg - Gence	AHY	13:05	16:30	3,7
Ufa - Gence	LLM	11:35	14:15	4
Novosibirsk - Gence	AHY	05:15	09:25	5
Tümen - Gence	LLM	09:40	12:45	7
Uçuş	Aviaşitk	Uçma	İniş	Hafta

yönü	et	zamanı	zamanı	üzere
İstanbul - Gence	THY	07:50	08:45	2,4
İstanbul - Gence	THY	07:50	08:30	6,7
İstanbul - Gence	OHY	05:25	07:40	1,2,3,4,5
Bakü-Ankara	AHY	17:20	18:02	3,6
Bakü-Ankara	AHY	11:45	12:45	1,2,4,5,7
Bakü-Moskova	SVR	12:50	15:30	7
Bakü-Moskova	SVR	14:00	16:35	1,3,5
Bakü-Moskova	UTA	16:00	19:00	1,3,5,6
Bakü-Moskova	GAI	19:30	22:00	7
Bakü-Moskova	GAI	18:00	20:50	1,2,4,5
Bakü-Moskova	MOV	14:15	16:55	2,4,6
Gence-Petersburg	AHY	18:30	21:35	3,7
Gence-Ufa	LLM	15:30	18:10	4
Gence-Novosibirsk	AHY	11:20	15:10	5
Gence-Tümen	LLM	14:00	17:30	7

Gence havalimanında bazı ofisler faaliyet gösteriyor. Buraya "AZALQSC\"," VİM-AVIA aviaçirkəti, URAL hava yolları, Yamal havayolu şirketi, "Moskovia" havayolu şirketi, UTEYR havayolu şirketi, Onur havayolu şirketi ve Türk Hava Yolları dahildir. Havalimanında yolculara aşağıdaki hizmetler gösteriliyor.

Kahve

Restoran

Duty free

Anne ve çocuk odası

Banka
Toplayıp bükme masası
Fiziksel engelli yolcular için özel hizmet
VIP, CİP-zal
İlk tıbbi yardım birimi
Gümrük denetimi
Devlet Sınır kontrolü
Havacılık Güvenlik hizmeti

3.2. GENÇE'DE TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ OLANAKLARI

Diyorlar, şehirler de insanlar gibidir. Her biri kendi kaderini yaşıyor - büyüyor, gelişiyor, namı dillerde dolaşır. İnsanın kader yolu gibi şehirler de bazen yarım kalan, bazen de sonsuza kadar uzanan ömür yoluna sahip olurlar. Azerbaycan'ın tarih ve kültüründe kendine özgü yeri olan Gence şehri de geçmişle ile əfsanələşən, zaman zaman yabancılardan baskın ve talanlarına karşı metanətle duran, kahramanlık tariximize adını yazan yurt yerlərimizdəndir. Gencenin temelini atılması hakkında tarihi kaynaklarda değişik bilgiler mevcuttur. Bazı kaynaklarda bu tarih milattan önceye dayanır. Delillerin çeşitliliği tabii, çünkü Gence toprağının her adımı tarih çağırıyor [49].

Eski Azerbaycan devleti - Kafkas Albanyasının tarihi haberlerini bizlere armağan eden Musa Kalankaytuklu (YÜZYIL) Gencinin o dönemdeki gelişimi hakkında yazıyordu: "Gence'den artık eski zamanlardan Azerbaycan'ı Gürcistan ve Ön Asya ile birleştiren yol geçiyordu. Bu zengin arazide yer bulan muhteşem ve eski kentlerden biri de Gence idi". "Kitab-I Dede Korkut "da adı geçen Gence genel türk halklarının gelişmesinde, teşekkülünde ve devlet yapılanmasında önemli rol oynamış, ticaret, sanat, kültür beşiği olmuştur. Nizami Gencevi, Mehseti Gencevi, Ebu'l-üla Gencevi. Gencenin yaşlandığı dağlar kadar yüksek isimler. Mirza Şefi Vazeh, Ali Nazmi, Abdullah Sur, Fikret Emirov, Adil İsgenderov, Hamit Araslı, Memmedrza Şeyhzamanov, Hudadat bey Refibeyli ve diğer ünlü

şahsiyetler bu toprakta yetişerek Azerbaycan kültürüne, sosyal fikrine katkılarda bulunmuşlar. Gence bugün Azerbaycan'ın sanayi, bilim, eğitim, kültür merkezlerinden biridir. Tarihi, gelenekleri, sanatçıları ile tanınan, Azerbaycan'ın dünyaya çıkan temel yollarından birinin üzerinde bulunan Gence ülkemiz için stratejik öneme sahiptir [12, s.40].

Bugün ülkenin her yerinde gerçekleştirilen hızlı bayındırlık işleri, sosyoekonomik programlar bu bölgemizin de gelişmesine büyük zemin oluşturdu. Gence giderek güzelleşiyor ve modernleşiyor. Tüm bu yenilikler Gencinin tarihi özelliğinin gölgede bırakmıyor, aksine tarihçilik ve çağdaşlık tüm yapılan çalışmalarda vahdet teşkil etmektedir. Devlet başkanının katılımı ile temeli atılan Fikret Emirov Gence Devlet Filarmonisi muhteşem binası bu bariz örnektir. Yedi kattan ve 4 salondan oluşan filarmoni toplam 3 bin seyirci kabul edebilecek. Binanın cephesinde tanınmış şahsiyetlerin heykelleri yerleştirilecek. Bugün Gence'de Devlet Dram Tiyatrosu, Kukla Tiyatrosu, 5 müzik okulu, sanat okulu, 5 müze, 3 kültür evi, 6 kulüp, müzik evi, kütüphaneler, resim galerisi faaliyet gösteriyor. Şehrin modern mimarlığına renk katan Haydar Aliyev Merkezi ise muhteşem mimarisi ile dikkati daha çok çekiyor. 2014 yılında açılışı olan Mehseti Gencevi Merkezinde şairin eserlerine adanmış resim galerisi, araştırmacılar için okuma salonu, müzik stüdyosu, not kütüphanesi, makam, piyano şubeleri ve toplantı salonu faaliyet gösteriyor.

Cumhurbaşkanı Aliyev kente ziyaretlerinin birinde demiştir: "Gencenin kültürel hayatı zengindir. Hep böyle olmuştur. Bu, elbette beni sevindiriyor, çünkü Gence Azerbaycan'ın eski şehridir, ikinci kentidir, Nizami yurdudur" [49].

Şehrin merkezinde bulunan Nizami Gencevi Gence Tarih-Diyarşinaslık Müzesi de Gence'nin ilginç mekanlarından. Müzenin binası zamanlar Cevat hanın sonuçları İsmail han ve Adil han Ziyadxanovların kişisel mülkü olmuştur. 1924 yılından itibaren faaliyet gösteren müzede Gencebasar bölgesinden bulunmuş Taş dönemi yapılarından günümüze kadar 30 binden fazla eser bekletilir.

Gencenin tiyatro ve konser tesisleri başkent Bakü ile sürekli yoğun ilişkide faaliyet gösteriyorlar. Geçen yılın kasım ayında Uluslararası Muğam Merkezinde Han Vakfi'nin organizasyonu ile Gencinin "Göygöl" şarkı ve dans grubu bir konser verdi. Halk sanatçısı, tar Fikret Sporcusun sanat yönetmeni olduğu kolektifin ifasında söylenen birçok halk ve besteci şarkıları, makam ve tasnifler başkent izleyicileri tarafından alkışlarla karşılandı. Aynı yılın aralık ayında Bakü'ye turne gezisine gelen Gence Devlet Dram Tiyatrosu Celilinin "Deli toplantısı" trajikomediyi sergiledi. Gence tiyatroyu ve konser kurumları, özellikle Devlet Kukla Tiyatrosu oyuncu kadrosu Bakü'de düzenlenen Nevruz şenliklerinde düzenli olarak katılıyor.

Turizm olanakları

Gence bu yıl Avrupa gençlerinin başkent şehri ilan edilmiştir. Eski ve modern Gence Avrupa Gençlik Forumu uluslararası projesi olan "Avrupa Gençlik Başkenti 2016" seçiminde 12 ülkenin şehirlerini geride bırakarak BDT coğrafyasında bu ismi ilk kazanan şehir olmuştur. Hatırlatalım, Gence 2012 yılında Azerbaycan'ın "Gençler Başkenti" gibi çok sayıda yerel ve uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapmıştır. "Avrupa Gençlik Başkenti 2016" etkinlikleri ise daha geniş çaplı ve zengindir. Bu yönde atılan tüm adımlar Gencenin kültürel turizm olanaklarının tanıtılmasına da zemindir. Bilindiği gibi ülkemizin turizm potansiyelinin uluslararası alanda tanıtımı, turizmin çeşitli türlerinin geliştirilmesi, çağdaş altyapının oluşturulması alanında amaçlı etkinlikler gerçekleştiriliyor. Turizm sektörünün ekonominin öncelik alanı olarak geliştirilmesi devletimizin önünde duran en önemli konulardan biridir. Cumhurbaşkanı Aliyev'in turizm potansiyelli bölgelere yaptığı ziyaretler sırasında neredeyse her defasında yeni oteller, tatil ve eğlence mekanları vs. kullanıma veriliyor [49]. Bütün bunlar bölgelerde turizmin gelişmesine teşvik veriyorsa, diğer yandan nüfusun istihdamının artırılmasına ilave olanak sağlıyor. Bu bakımdan Gencebasar bölgesinin turizm gelişim planının hazırlanması özel önem arz etmektedir. Kültür

ve Turizm Bakanlığı tarafından milli-manevi değerlerin korunması, kültürel mirasın araştırılması ve tanıtılması yönünde yeni turizm rotalarının oluşturulması dikkat çekiyor. Bu anlamda "Aleksandr De Kafkasya'da" ve "Şarap yolları" adlı turizm rotalarının projesi hazırlanmıştır. Şunu da belirtelim ki, 2013 yılında Gence şehrinde "Turizmin gelişmesi ve gençlik" konulu forum düzenlendi. Forumun düzenlenmesinde temel amaç "2011-2015 yıllarında Azerbaycan Gençliği" Devlet Programı ve "Bölgelerin 2009-2013 yıllarında sosyo-ekonomik gelişimi" Devlet Programının ilgili maddelerinin uygulanmasına destek göstermekle birlikte, ülkenin turizm potansiyelini kullanım olanaklarının araştırılması, bölgelerin sosyo-ekonomik kalkınmasında turizm sektörü aracılığıyla gençlerin rolünü artırmak, bu alanda yeni kadroların oluşmasına ortam yaratmak oldu.

Esrarengiz doğası, mülayim ve saf dağ iklimi, zengin fauna ve florası, ormanları, ayrıca leziz mutfağı ve yüksek misafirperverliği ile seçilen Gence bölgesine gelen turistlerin sayısı her yıl artmaktadır. Gencinin dini anıtları da turistlerin ilgisini çekiyor. Cumhurbaşkanı Aliyev'in "İmamzade" tarihi-dini kompleksinin restorasyonu ile ilgili imzaladığı kararnameyle burada imar işleri özel proje temelinde gerçekleştiriliyor. Halihazırda ziyarete gelenlerin ibadeti ve dinlenmesi için tüm koşullar oluşturulmuştur. Bu da dini turizmin gelişmesi için yeni olanaklar sunmaktadır [50].

Gence Bölgesel Turizm Enformasyon Merkezi'nin faaliyetleri de bölgeye turist ziyaretlerinin artmasında önemli rol oynuyor. Gencenin cumhuriyetimizin en önemli ulaşım kavşağı olması da bu süreçte önemli yere sahiptir. Bu anlamda TRACECA projesi temelinde Avrupa'dan Asya'ya giden yolların buradan geçmesi turizm akışının yoğunluğuna olumlu etkileyen faktör olarak değerlendirilmelidir.

Gencenin turizm potansiyelini verimli kullanmak için son dönemlerde önemli adımlar atıldı. Dahi Nizami Gencevi'nin türbesinin yeniden yapılandırılması da bu çalışmaların bir parçasıdır. Tesis ve çevresi eski desenler temelinde yeniden kuruldu ki, bu da kente yönelen yerli ve yabancı turistlerde Gence konuda unutulmaz izlenimler yaratıyor. Şehrin tarihi adreslerinden olan

Cevat han sokağı de turistlerin en çok yüz tuttuğı mekanlardan biridir. Burada da tarihi yapılar restore edilmekle geniş imar çalışmaları gerçekleştirildi, şehrin qədimi'liyı yansıtan tablolar vuruldu. Gence'de sayısı artan oteller şehrin turizm potansiyelini maksimum yararlanmaya uygun bir ortam yaratıyor. Bugün ülkenin ikinci büyük kentinde dünya standartlarına uygun 10'a yakın otel faaliyet gösteriyor. Gencenin turizm potansiyelini bahsederken Hacıkendi dinlenme bölgesi özellikle vurgulanmalıdır. Yerli nüfusun en çok yöneldiğı bu dinlenme mekanı şimdi yabancı turistlerin de ilgisini çekiyor.. Bu yüzden Hacıkendi dinlenme tesisinde esaslı onarım çalışmaları yapıldı, çağdaş taleplere cevap veren infrastruktur kuruldu. Gence için çeşitli turizm türlerinden dahil ekoturizm, macera turizmi, treking veya yaya turizmi, aktif turizm, atla gezintiler ve doğal-tarihi turizm türlerinden kullanım olanakları, Murovdağın kuzey yamaçlarında deniz seviyesinden 1566-1902 metre yükseklikte bulunan Göygöl Milli Parkı'nın turizm açısından kullanım olanakları çok büyüktür. 1925 yılında Azerbaycan'ın ilk koruma alanı olan Göygöl Küçük Kafkas'ın orta dağlık, orman, subalp kuşağındaki dağ çayırlarını ve eşsiz ekosistem olarak şekillenmiş Göygöl, Maralgöl ve diğer küçük göllerin korunması amacıyla oluşturulmuştur. Göygöl korusu 2008 yılında milli park statülü özel muhafaza edilen araziye dönüşmüştür. Son yıllarda efsanevi şehrin kültürel mirasının araştırılması ve tanıtılması yönünde bir dizi önemli adımlar atılıyor. Nitekim Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "2010-2014 yılları için halk sanatı başkentleri" programına göre Gence 2010 yılında "Azerbaycan'ın efsaneler başkenti" ilan edilmiştir. Ayrıca bakanlığın "Bölgelerden başkente" projesi çerçevesinde 2015 yılında Akademik Milli Dram Tiyatrosu'nda Gence bölgesinin turizm olanakları, kültürel mirası, sanat örnekleri sunulmuştur. Resim ve uygulama sanatı sergileri, Gence'nin mutfak örnekleri, kentte faaliyet gösteren sanatçıların el işleri başkent sakinleri tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Gence bugün, kelimenin tam anlamıyla, kendisinin rönesans dönemini yaşıyor. Kentin sosyo-ekonomik ve kültürel hayatı dinamik bir şekilde gelişiyor, geçmişle

çağdaşlığın vahdet teşkil ettiği bu benzersiz mekan şöhretini tüm dünyaya yayıyor. Kısacası, Gence bugün de tarırlaşır, modernleşiyor ve sürekliliğini kazanır [49].

Turizm dünyada en verimli alanlardan birine, geniş ve hızla gelişen ekonomik sektöre dönüşmüştür. Azerbaycan'da turizmin geliştirilmesi devletin temel öncelik alanlarından biridir. Turizmde Azerbaycan'ın rekabet olanakları çok yüksektir. Doğal kaynaklarımız, rengarenk iklimimiz, zengin tarihi-kültürel mirasımız çekici turizm ürünü oluşturmak için önemli zemindir. Bununla birlikte, Azerbaycan devleti turizm alanının gelişmesini ekonominin petrol dışı sektör için öncelikli alan ilan etti. Son yıllarda ülkede turizmin teşviki ile ilgili yapılan çalışmalar, yapılan reformlar, kabul edilen devlet programları, hukuksal altyapının iyileştirilmesi bunu birkez daha kanıtlamaktadır. Amaç turizmin ülke ekonomisinin dayanıklı, verimli ve rekabetçi alanına çevrilmesinden ibarettir".

Bunu APA'YA Yeni Azerbaycan Partisi (YAP) Gence örgütünün başkanı, milletvekili Naqif Hamzayev belirtti [52].

O kaydetti, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in ülkede turizmin gelişmesi ile ilgili ek önlemler hakkında imzaladığı kararnameler ülkede turizmin gelişmesine yeni bir ivme kazandırdı: "Bununla ilgili atılan adımlar sonucunda Azerbaycan'da turizm endüstrisi yeni bir aşamaya girmiştir, ülkemiz dünyada yeni turizm alanı olarak tanınmaya başladı. Artık ülkenin tüm bölgelerinde turizm tesislerinin kurulması kompleks nitelik taşıyor ve bölgelerde turizm sektörünün gelişimi ön plana çekildi. 2 ekim'de sayın Cumhurbaşkanı Aliyev ve Mehriban Aliyeva Şamahı rayonunun Demirci köyüne ziyareti sırasında turizm altyapısının durumu ile ilgilenip, yapılan çalışmalarla tanışmışlar. Demirci köyünde turizm altyapısında yaratılan ortam bir daha kanıtlıyor ki, Azerbaycan'ın çeşitli bölgelerinde kısa sürede turist güzergahları üzere mükemmel altyapının ve modern turistik konaklama tesislerinin kurulması sonuç veriyor. Bu ise Azerbaycan'ın eski ve zengin kültürünü, ulusal mutfığımızın çeşitliliğini, halkımızın misafirperverliğini turistlere sunmaya geniş olanaklar sunmaktadır".

Milletvekili belirtti, temsil ettiği Gencinin bulunduğu doğal coğrafi ortam, tarihi-kültürel anıtları ve diğer altyapı tesisleri burada turizm alanının gelişimi için gerekli zemin oluşturdu: "Özgün turizm olanakları olan Gencenin İpek Yolu uluslararası turizm güzergahı üzerinde bulunması bu potansiyeli daha da arttırdı. Gencenin etrafında Hacıkendi, Göygöl ve Maralgöl gibi doğanın yurdumuza bahşettiği doğa harikaları bulunuyor. Yüzyıllardır şairler, ressamlar, besteciler bu güzellikten ilham alıp, onu kendi eserlerinde tekrar tekrar terennüm ediyorlar. Her gün binlerce yerli ve yabancı misafir, turist doğanın yarattığı bu eşsiz manzarayı seyrediyor, zevk alırlar. Burada çok sayıda turist güzergahları, turist üsleri ve dinlenme evleri faaliyet gösteriyor. Gence Kaymakamlığı desteği ile düzenli olarak ülkenin turizm potansiyelini kullanım olanaklarının araştırılması, bölgelerin sosyo-ekonomik kalkınmasında turizm sektörü aracılığıyla gençlerin rolünü artırmak amacıyla eko-turlar organize ediliyor. Şehir gençleri çevresel bilgi ve becerilerini geliştirmek, ayrıca Gencenin eski tarihini yansıtan maddi kültür abideleri geziyorlar. Kültür ve Turizm Bakanlığının siparişi üzerine Gence şehrinin tarihi ve kültürel yapılarla birlikte, oteller, restoranlar ve diğer gerekli bilgiler hakkında Azerbaycan, rus ve ingilizce turist haritası hazırlandı. Yerli ve yabancı konuklar bu haritadan kullanarak bilgiler elde edebileceklerini bilecekler. Kısa sürede, Gence'de turizm sektörü alanında yapılan çalışmalar sonucunda eski kente gelen turistlerin sayısı daha da artacak, Nizami yurdu turizm için çok çekici şehre dönüşecek. Komşu illerde, bölgelerde tatil yapan turistler de Gence'de vakit geçirmeye geliyorlar. Son dönemlerde yaratılmış müzeler, dinlenme yerleri ve özellikle Gence Uluslararası Havaalanının yeniden yapılandırılması burada temel etkindir", -andolsun N. Hamzayev vurguladı [52].

SONUÇ

Sonuç olarak şunları belirtiriz ki, Azerbaycan ve Gencenin turizm potansiyeli iyileştirilmeye çalışılıyor. Gence'de turizmin gelişim sorunları, turizm işletmeleri, minari yapıları ve kültürü göz önüne konulmuştur.

Mevzuyu işlerken ilk önce Gence'nin turizm potansiyelinin analizine dikkat etdik.

Göyça Gölünün varlığı ve aynı zamanda Gence'nin tarihi zenginliği bu bölgenin turizm çekiciliğinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Son zamanlarda meydana gelen kayar delik yüksekliği 1566 metredir. 1139'daki şiddetli deprem, eğimli yamaçların bir sonucu olarak GöyGöl gölü olduğu için Agsu Nehri üzerindeki taş blokların düşmesine yol açtı. İşte değerli hayvanların (ceylan vb.) bulunduğu bir milli park. Gence'den küçük bir rekreasyon tesisinin bulunduğu bir dağ yoluna gidebilirsiniz.

Less Kafkasya'nın eteklerinde bulunan Naftalan, tedavi amacıyla yalnızca bir çamur yağı içerir. Buna ek olarak, bu şehrin 1.500 yataklı ve bir yıl boyunca bir sağlık ocağı bulunmaktadır.

Strabon'a göre, Naftalan'ın iyileştirici yağı antik zamanlarda yaraların tedavisinde kullanıldı. Bu nedenle, Anadolu'dan, Kafkasya bölgesinden, İran'dan ve Hindistan'dan tedavi için gelen birçok insan bu yağı çamurdan alıyordu. XIX yüzyılın ikinci yarısında Naftalan batı ülkelerinin dikkatini çekti ve 1887 yılında bir Alman mühendisin petrol sondaj kuyusundan aldığı örnekten Almanya'da merhem üretim yapılmıştı. Bugün çeşitli hastalıkların (bel, omurga, eklem, kas, sinir sistemi, damar, karaciğer ve jinekolojik hastalıklar) doktor kontrolünde tedavisi için Naftaladaki tesislere binlerce yerli ve yabancı turist gelir (tablo 1.3).

Bölgenin tarihi eserlerine bir örnek; Xramchay nehri üzerindeki "Xanthi Kapısı" (XVIII yüzyıl), "Kırmızı" veya "Sinig köprüsü" (XII yüzyıl), XVII yüzyılın kervansarayı ve diğerleri. anıtları gösterebiliriz.

Büyük Vatan Savaşında alman faşistleri üzerinde zaferin 40 yıldönümü vesilesiyle yaratılmış Zafer parkı 1 hektara yakın bölgeyi kapsamaktadır.

Demiryolcular parkı 1910 yılında kurulmuştur ve parkın yüzölçümü 1,5 hektardır. Parkta çınar, çam, köknar, gürgen, ıhlamur, akasya ve diğer ağaçlar var. Semeni Parkı 1994 yılında Azerbaycan halkının milli bayramı olan Nevruz bayramının şerefine yaratılmıştır. Fuzuli Parkı şehrin Alüminyumçular kasabasında bulunuyor. İstiklal bağı Gencenin Gülistan kasabasında bulunuyor. 1991 yılının 28 Mayıs günü halkın kullanımına verilmiştir. "Cüce" Çocuk Eğlence Merkezi "Han Bağı" Kültür ve Dinlenme Parkının içindedir. "Cırtan" Çocuk Eğlence Merkezinin toplam alanı 1 hektardır. Hacıkend - GöyGöl milli parkı Küçük Kafkasya'nın Kuzeydoğu yamacında, Murovdağ silsilesinin Kürekçay havzasında bulunuyor. Bölgenin arazisi Kür-Araz ovayı, Doğudan Gorançayla, Güneyden Murovdağı, Batıdan Genceçay komşudur. İdari bölümde Gence şehri ve Göygöl rayonu onun içeriğine dahildir. Sayfiye ilçesinde maden sulu dağılımlar arasında Hacıkendi yakınlarında bulunan çok debili Ekşisi önemli yer tutmaktadır. Ekşisi alanında bulunan maden suyu kaynakları deniz seviyesinden 1450 metre yükseklikte bulunuyor. Hacıkend - GöyGöl milli parkı'nın sınırları GöyGöl , Geyik Göl, Kuş Gölü ve Kara Göl, Beyaz Göl, Şamlı Göl, Turist Gölü gibi göller vardır.

Gence'yi ziyaret eden turistler geçmiş ve çağdaşlığı kendisinde birleştiren Nizami yurdunda çok memnun olduklarını belirttiler. Nizami yurdu sakinlerinin misafirperverliğinden memnun kaldıklarını söyleyen turistler, 2017 bdt Kültür Başkenti olan Gencenin gecelerinin büyüleyici olduğunu özel kaydettiler.

Bilgi için belirtelim ki, şehre gelen turistler arasında Rusya, Türkiye, Ukrayna, Özbekistan, Kazakistan, Gürcistan, İtalya, İngiltere, Kuveyt, Katar, Birleşik Arap Emirliği ve bazı ülkelerin vatandaşları avantaj teşkil ediyor.

Bölgede çok zengin tarih, kültür ve tabiat anıtları vardır. Hiç tesadüfi değildir ki, Azerbaycan'da Siemens kardeşleri, alman meskenleri ve şarap yolları gibi özgün güzergahlar bölgeden geçiyor. Bölgede tunç, demir ve erken ortaçağ dönemine ait birçok arkeolojik objeler, tarih ve kültür anıtları vardır. Bu bölgenin flora ve faunası doğrudan onun coğrafi konumu ile rivayetler var ve zenginliği ile seçilir. Bölgenin eksikliği diğerlerinden farklı değil. İlk dikkati çeken nokta hizmet

kalitesinin istenen düzeyde olmaması, konaklama yerlerinin yeterince ve tüm sosyal kesimlere hitap etmemesidir. Gerçi ulaşım yolları üzere çok sayıda restoranlar vardır. Onların çoğunluğunun hijyenik düzeyi, hizmet kalitesi ve müşteri ile çalışma yöntemi dünya standartlarına uygun değil

ANKET

Gence turizmine ilişkin tarafımdan sorgu anketi yapılmıştır. Ankete 80 kişi katılmıştır. Onlardan 50'si kadın, 30'u erkek olmak üzere anket sorularını cevaplandırmışlar. Anket'te yer alan sorular aşağıda yer alıyor.

Soru 1. Gence hakkında ilk defa hangi kaynaktan bilgi aldınız?

Aileniz veya arkadaşlarınız -% 33

Okul -% 19

Yabancı Basın -% 15

İnternet -% 12

Azeri basın -% 11

Türk basın - 8%

Diğerleri -% 2

Soru 2. Gencey'e hiç gittinizmi?

Evet -% 34

Hayır -% 66

Soru 3. Arkadaşlarınız ve tanıdıklarınız arasında bir Türk vatandaşı var mı?

Evet -% 44

Hayır -% 56

Soru 4. Türk vatandaşı olan arkadaşlarınızın Genceyle alakalı fikirleri ne olmuştur?

Eşsiz bir yer - %67

Sık-sık gelicem – %24

Hiç beyenmedim - %1

Soru 5. Gencede ilginizi en çok ne çekmiştir?

GöyGöl - %45

"Genceçay" bahçe-park - %32

Şişeli ev – 33

Soru 6. Genceye hangi sıklıkta gidiyorsunuz?

Yılda bir defa - %63

Ayda bir defa - %22

Hiç gitmedim - %15

Soru 7. Gencede gezmek size göre pahalımı?

Hayır - %62

Evet - % 19

Bazı şeyler çok pahalı - %3

Soru 8. İçerişehrın gelecekte en ilgi duyulan yerlerden biri olacağına inanıyormusuz?

Katılıyorum - %41

Katılmıyorum - %28

Hiç bir fikrim yok - % 31

Anket sorusundan böyle sonuca varılmıştır ki, Gence turizm destinasyonu olarak ilgi duyulan yer olsa da bazı problemler oluşmaktadır. Bunlar bazı yerlerin pahalı olması, Gencenin yabancı ülkelerde az tanınması vø sık sık gidilen yerlerden biri olmamasıdır.

KAYNAKLAR

1. ADİK*, 1999 ve 2005'den yararlanılarak.
1. Budagov ve Apoyev, 1991 ve ADGHK*, 2003 den yararlanılarak
2. ABBASOV, Cümşüd, (1998), Azerbaycan Respublikası'nın İktisadi ve Sosyal Coğrafyası. Bakı Devlet Üniversitesi Neşriyatı, Bakü.
3. ADİK, (1999), Azerbaycan'ın İstatistik Göstercileri. Seda Neşriyatı, Bakü.
4. ADİK, (2005), Azerbaycan Rakamlarda (<http://www.azstat.org>), Bakü.
5. ADGHK, (2003), Azerbaycan Respublikası'nın Atlas ve Haritaları. Azerbaycan Respublikası Devlet Geodezya ve Haritaçekme Komitesi Neşriyatı, Bakü.
6. BUDAGOV, Budag - Apoyev E. (1991), Azerbaycan Respublikası'nın Coğrafyası. Maarif Neşriyatı, Bakü.
7. EMİNOV, Zakir, (2002), Azerbaycan'ın Fiziki ve İktisadi Coğrafyası. Azerbaycan Elmler Akademiyası Coğrafya İnstitutu Neşriyatı, Bakü.
8. GULİYEV, T., (2000), Azerbaycan Respublikası'nın İktisadi ve Sosyal Coğrafyası.
9. Maarif Neşriyatı, Bakü.
10. .GLUSHKOVA, G. ve SHEPELEV, P., (1977), Problems in the Spatial Management of Weekend Recreation Outside Large Cities. Soviet Geography 18, p. 100-107,
11. Moscow.
12. .HESENOV, Tapdıg, (2002), Azerbaycan Erazilerinin Ermenistan Terefinden İşgalının Ağır Sosyal - İktisadi Neticeleri. Çarşıoğlu Neşriyatı, Bakü. KOÇMAN, Asaf ve Diğerleri, (1994), Azerbaycan Coğrafyası. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:78. İzmir.
13. .MEMMEDOV, Cabir ve REHİMOV, Sabir, (2000), Turizm

(Turizm ve Onunla Elageli Sahelerde İşledilen Termin ve Anlayışların İzahlı Lüğeti), Ganun Neşriyatı, Bakü.

14. .OBAN (ÇAKICIOĞLU), Raziye, (2006), İzmir'in Eski Kentsel Dokusunun Korunması ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İzmir.

15. .OĞAN, Sinan, (2000), Bağımsızlığının Onuncu Yılında Azerbaycan Ekonomisi ve Türkiye ile Ekonomik İlişkiler. TİKA Yayınları, Ankara.

16. OZGÜÇ, Nazmiye, (2003), Turizm Coğrafyası (Özellikler, Bölgeler). Çantay Kitabevi Yayınları, İstanbul.

17. SEFEROV, Rehman, (2000), Azerbaycan'ın Sosyo-Ekonomik Coğrafi Özellikleri, Gelişim Süreci. Dokuz Eylül Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yük. Lisans Tezi, İzmir.

18. SEFEROV, Rehman, (2004), Azerbaycan Nüfusunun Yapısal Özellikleri ve Eğitim Açısından Analizi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Konya.

19. ŞENEL, İbrahim, (1998), Azerbaycan Ülke Raporu. İktisadi Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) Yayınları, İzmir.

20. TİKA, (2003), Azerbaycan Ülke Raporu. TİKA Yayınları, Ankara.

21. TURİZM Sitesi (<http://www.turizm.az>).

22. .USTA, Öcal, (2002), Genel Turizm. Anadolu Matbaacılık, İzmir.

23. ZEYNALLI, Yusasif, (1998), Azerbaycan Turistik Sisteminin Yönetimi ve İşleyişinin İktisadi - Coğrafi Problemleri. Azerbaycan Elmler Akademiyası Coğrafya İnstitutu Neşriyatı, Bakü.

24. AKTAŞ H. (2000) Geçmişten Günümüze Dağlık Karabağ Sorunu. Karadeniz Teknik Üniverstesi, Kafkasya ve Orta Asya Ülkeleri

Uygulama ve Araştırma Merkezi, Merkez Yayın No:2000/1, Trabzon

25. ACAR, Y. (1998) Büyüme Teorileri. Vipaş Yayınları, 3. Baskı, Bursa
26. AMİN, S. (1991) Eşitsiz Gelişme. Çeviren Ahmet, K. ARBA Yayınları İstanbul
27. ANAND, S., SEN, A. (1994) Sustainable Human Development: Concepts and Prioritets, http://hdr.undp.org/docs/publications/ocational_papers/Oc8b
28. AHUNDOV, Ş. (2001) Marketingin Esasları. Ebilov, Zeynalov ve oğulları, Bakü
29. AHUNDOV, Ş., AHUNDOV, M. (2001) Bazar İktisadiyyatın Esasları. Ebilov, Zeynalov ve oğulları, Bakü
30. ASLANLI, A. (2001) Tarihten Günümüze Karabağ Sorunu. Avrasya Dosyası, C:7, S:1, İlkbahar
31. ALİSTAIR, M. (1995) Tourism Management. "IT and Small Tourism Enterprises: A Case Study of Cottage-Letting Agencies", V.16, N.7, p.533-539.
32. AHUNDOV. F., ALİYEV, F. T., AGARUNOV. M. (1995) "World War-II and Azerbaijan: 50th Anniversay of the Allied Victory". Azerbaijan International Magazine
33. ALİYEV, N. "Petrol Azerbaycan'ın Milli Serveti". Diyalog Avrasya Dergisi, Şubat-2001, s.82.
34. ATİB. (2005) Azerbaycan-Türkiye İşadamları Birliği. Yabancı Yatırımcıların İzlemesi Gereken Hukuki Prosedürler. Atib Yayın No: 5.
35. BAŞKAYA, F. (1994) Kalkınma İktisadının Yükselişi ve Düşüşü, İmge Kitabevi, Ankara.
36. BUNYATOV, Z. M. (1978) Azerbaycanda Atabeyler Devleti (1136-1225). "İLM" Metbuatı, Bakü
37. <http://www.ganja-ih.gov.az/page/13.html>

38. <https://gencekitab.az/turizm.shtml>
39. <http://ru.azadinform.az/news/a-21701.html>
40. <http://www.ganjanews.az/>
41. <http://medeniyyet.az/>
42. <http://bookeder.com/hotels/azerbaijan/ganja-37326>
43. <https://sputnik.az/life/20161119/407771929/gence-turbe-abide-comerd-qessab.html>
44. <http://www.ganja.az/az/n%C9%99qliyyat/hava-45.liman%C4%B1/g%C9%99nc%C9%99-beyn%C9%99lxalq-hava-liman%C4%B1>
45. <https://news.milli.az/society/166584.html>
46. <https://www.trips.az/aviability-baku-gandza-bak-kvd.html>
47. https://az.wikipedia.org/wiki/G%C9%99nc%C9%99_beyn%C9%99lxalq_hava_liman%C4%B1
48. <http://ikisahil.az/?lang=aze&page=17&newsId=56455>
49. <http://medeniyyet.az/page/news/18557/Gence-seherinin-sosialiqtisadi-inkisafi:-real-veziyyet-ve-perspektivler.html>
50. <https://sputnik.az/life/20161119/407771929/gence-turbe-abide-comerd-qessab.html>
51. <https://az.trend.az/azerbaijan/culture/2470353.html>
52. <http://portal.azertag.az/az/node/3145>
53. <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>